

ROŽĎALOVICKO

Městský zpravodaj pro občany Rožďalovic, Ledčerek, Viničné Lhoty, Podlužan a Hasiny Cena: 30 Kč



Milí čtenáři,
čas běží neúprosným tem-
pem a my Vám přinášíme
další číslo našeho obecního zpravoda-
je. Dovolte mi popřát Vám touto ces-
tou krásný podzim a spoustu energie
v následujícím období.

Úvodem se ještě ohlédnu zpět za
uplynulým čtvrtletím a poděkuji všem,
pořadatelům i zúčastněným, za přípra-
vu a účast na akcích, které se v polovi-
ně roku konaly.

Stěžejním v minulém období byl rož-
ďalovický jarmark. Následovaly skvě-
lé koncerty v kostele s velice význam-
nými hosty, naposledy to byla Marie
Rottrová, přičemž výtěžek z koncertu
byl opět věnován Domovu Rožďalovi-
ce. Jsem velice potěšen, že se nám díky
sponzorům a vysoké účasti návštěvní-
ků, podařilo přispět na smysluplnou
a potřebnou věc. V tomto duchu neza-
hálíme a již nyní připravujeme kultur-
ní program na rok 2018.

V žádném případě nemohu zapo-
menout na trampy hojně navštěvova-
ný 24. československý potlach, který
se tento rok konal ve Viničné Lhotě.

Velký dík patří Sašovi Prokešovi, jed-
nomu z organizátorů akce.

Co mě ale překvapilo, byla nízká ná-
vštěvnost na slavnostním odhalení re-
liéfu T. G. Masaryka na Hasině. O na-
vrácení tohoto reliéfu se zasloužila
akademická sochařka paní Marie Wich-
nerová, která bez nároku na jakouko-
li odměnu vytvořila návrh, a umělecká
slévárna HVH Horní Kalná zhotovila
bronzový odlitek. Slavnost byla spoje-
na s jubileem 80 let od úmrtí tohoto vý-
značného státníka.

Tento rok se nesl ve znamení výro-
čí několika našich významných rodáků,
které si připomenete na dalších strán-
kách. Na některé z nich nám zbyly bo-
hužel už jen vzpomínky. Ale o kom se
mluví, jako by žil.

S ohledem na velikost naší obce se
neobejdeme bez snahy využít výzev
dotačních titulů jednotlivých minis-
terstev či Středočeského kraje. Po-
kračujeme nadále v projektech, kte-
ré by splňovaly podmínky výzev, ať už
jsou to rekonstrukce komunikací ulic
v lokalitě „za školou“, nebo výstav-
ba nových chodníků v ulicích Spojov-

vací, Tyršova a Boleslavská. Zde bych
chtěl opětovně upozornit ty spoluob-
čany, kteří nemají zhotoveny přípoj-
ky (voda, kanalizace, plyn...), aby tak
učinili co nejdříve.

Rovněž projekt rekonstrukce silnice
v Podolí je ve svých přípravách. Ten má
svou jasnou podobu, kterou určil do-
pravní inspektorát a Policie ČR, a to
tak, že v této ulici z hlediska bezpeč-
nosti musí být chodník. Pokud budu
mluvit nadále o investicích města, tak
jsem rád, že jsou dokončeny všechny
etapy ulice Za Špýcharem a spolu s uli-
cí Zahradní tvoří ucelený komplex zre-
konstruované lokality.

Nyní zmíním poslední informaci, ale
svým významem ji považuji za nejdů-
ležitější, a tou je vybudování kanaliza-
ce ve spádových obcích. Investor Vo-
dovody a kanalizace Nymburk získal
peněžní prostředky v rámci dotačního
titulu Státního fondu životního pro-
středí, přičemž stavba musí být do-
končena nejpozději do roku 2018.

*Petr Kapal,
starosta města*

INFORMACE PRO OBČANY

Zastupitelstvo schválilo:

- bezúplatný převod Galerie Melant-
rich na město Rožďalovice s výhra-
dou předkupního práva pro Krajský
úřad Středočeského kraje,
- nařízení č. 1/2017 o zákazu podo-
mního a pochůzkového prodeje na
území obce – účelem tohoto naříze-
ní je nenarušování ochrany obydlí,
zajištění veřejného pořádku a zvý-
šení bezpečnosti obyvatel města,
- nákup nového hasičského automo-
bilu z finančních prostředků obce
a pověřuje starostu k organizaci vý-
běrového řízení – pro výběrové ří-
zení bude stanoven koordinátor,

který bude nápomocný s výběrem
a vybavením automobilu,

- uspořádání koncertu pěveckého sbo-
ru Schola Gregoriana Pragensis za
36 950 Kč bez DPH dne 14. 10.,
- uspořádání koncertu skupiny Jelen
za částku 171 000 Kč bez DPH dne
30. 6. 2018,
- vystoupení skupiny Těžkej Pokondr
za cenu 70 000 Kč bez DPH dne
30. 6. 2018,
- účinkování interpretů Eva a Vašek
dne 30. 6. 2017 za částku 36 400 Kč
bez DPH,
- příspěvek občanů ve výši 10 000 Kč
na kanalizační přípojku gravitační
stoky v ulici U Barborky.

Zastupitelstvo souhlasí:

- s přijetím účelově určeného finanč-
ního daru od obecně prospěšné
společnosti Women for Women,
v rámci projektu obědy pro děti ve
výši 24 800 Kč pro ZŠ a MŠ G. A.
Lindnera Rožďalovice.

Zastupitelstvo vzalo na vědomí:

- rozhodnutí starosty města jmeno-
vat do funkce ředitelky ZŠ a MŠ
G. A. Lindnera Rožďalovice paní
Mgr. Ivetu Klímovou na obdo-
bí 6 let s účinností od 1. 8. 2017 se
zkušební dobou 6 měsíců.

(red)

Kontejnery na listí a větve

budou přistaveny u Strojbalu o těchto sobotách:

7. a 21. října,
4. a 18. listopadu

Milí čtenáři Rožďalovicka, postupně můžeme na různých místech naší vlasti stále více vidět různě usmívající se tváře, které na nás zhlíží z různých billboardů nebo na nás doslova vyskakují z televizní obrazovky, slyšíme různé slogany, kterými se jednotlivé politické strany ve zkratce prezentují a kterými nás chtějí navést, abychom do volebních uren vhodili hlasovací lístek právě jejich politické strany.

V tomto školním roce nebudeme volit jen obsazení poslanecké sněmovny, ale také, kdo se stane prezidentem. Jelikož v příštích několika letech nás skoro každý rok čekají některé volby, můžeme skoro říci, že volby jsou součástí lidského života. I v běžném životě jsme staveni před volbu, ať už se volba týká těch nejběžnějších věcí, třeba jaký nápoj si dáme k snídani, či věci v našem životě zásadních, třeba s kým vstoupíme do manželství, s kým chceme prožít náš život, dokud nás smrt nerozdělí.

Z Písma svatého se díky Starému zákonu dozvídáme, že i vyvolený židovský národ byl opakovaně vybízen k volbě, zda chce být skutečně lidem Hospodina, Boha, který ho vyvedl prostřednictvím Mojžíše z egyptského otroctví, zda chce mít Boha, který jim přináší vysvobození a záchranu a k tomu jim dává dojít života věčného. Díky Pánu Ježíši je tato otázka určena nejen izraelskému národu, ale i každému člověku. Chceme i my mít takového Boha? Chceme i my žít podle jeho přikázání, která nás vedou do nebeského království?

Naše odpověď je naší volbou, jak chceme žít náš život a kam chceme, aby se ubíral. Když se podíváme na místní krajinu, na to, co všechno zbylo po Vašich předcích, ať už je to kostel svatého Havla, nebo Mariánský sloup na náměstí, sochy svatých, kapličky atd., dává nám to poznat, jaká byla jejich volba. Samozřejmě jejich volba nemusí být volbou naší, ale měla by být alespoň nápodobou či názorem, který bychom měli do našeho uvažování, do naší volby zahrnout.

Proč tolik generací volilo křesťanství za své náboženství, za to, co neodmyslitelně patřilo k jejich životu, co jim dávalo naději a co jim přinášelo radost?

Přeji Vám všem, abyste nejen dobře vybrali nápoj, který Vám bude chutnat, či politickou stranu, která umožní v našem životě lepší život, ale abyste i v ostatních oblastech života vždy dobře volili.

Na 16. října připadá svátek svatého Havla, jemuž je zasvěcen náš rožďalovický kostel, svatohavelskou poutní mši svatou budeme slavit neděli poté, tedy 22. října v 9.00.

Jelikož se blíží i Památka všech věrných zemřelých a týden, kdy se církev modlí za zemřelé, dovoluji si Vás speciálně pozvat na mši svatou za zemřelé, která se uskuteční ve hřbitovní kapli na rožďalovickém hřbitově dne 2. listopadu v 15.00, poté bude následovat možnost posvěcení hrobů.

*S přáním všeho dobrého
Váš P. Lukáš Hrabánek*



Do nové etapy naší školy v Rožďalovicích s novými vizemi

Dne 1. srpna 2017 jsem nastoupila jako nová ředitelka ZŠ a MŠ G. A. Lindnera v Rožďalovicích. Jsem opravdu ráda, že právě já jsem mohla zahájit letošní jubilejní stodvacátý školní rok ve stávající budově naší školy.

Přišla jsem do školy, která je nově opravená, dobře vybavená a na první pohled je patrná silná podpora ze strany zřizovatele. Pedagogický sbor a všichni zaměstnanci školy jsou velmi vstřícní a zkušení. Žáci jsou milí a slušně vychováni. No prostě pěkná škola. Na druhou stranu jsem přišla s určitou představou, co bych ráda vybudovala, zlepšila, posunula o stupínek výš a změnila ku prospěchu dětí, rodičů, učitelů, ale i našeho



města. K mým prioritám patří nejenom zvyšování úrovně školního vzdělávání pro naše děti, ale také otevřenost a spo-

lupráce s rodiči a širokou veřejností na Rožďalovicku. Právě v dialogu s rodiči a veřejností cítím ještě naše rezervy.

Mojí cílovou představou je otevřená škola všem. Škola, která by měla být pohodovým místem nejenom pro vzdělávání dětí, ale i pro organizování nejrůznějších aktivit a v neposlední řadě místem pro setkávání všech lidí, kteří to tu máme rádi. Většina akcí, které jsme již pořádali nebo budeme ještě pořádat, je a bude vždy otevřená široké veřejnosti. A věřte, že budeme velmi potěšeni vaší spoluprací s naší školou.

Přijďte kdykoliv, vždy budete vítáni.

*Mgr. Iveta Klímová,
ředitelka školy*



V mateřské škole jsme již tradičně zahájili nový školní rok poslední týden v srpnu. Pro letošní rok máme plnou kapacitu, tj. 74 dětí. Nově ve třídě nejmladších dětí působí chůva Erva Vlasatá a u předškolních dětí asistentka pedagoga Martina Šmídová



V základní škole jsme přivítali nové prvňáčky



Již během září jsme zrealizovali akce, na které jsme dokázali získat nemalé dotace. Díky naší účasti v projektu „Chceme zlepšit místo, kde žijeme“, vypsaném MAS Podlipansko, jsme poprvé v historii běželi s opravdovými startovními čísly při Běhu k Bučickému mlýnu.

Ve všech kategoriích jsme rozdali vítězům krásné medaile a diplomy, zajistili občerstvení nejenom pro startující, ale i pro širokou veřejnost, která nás přišla podpořit.

Po ukončení běhu jsme do lesa Babínek vypustili výra velkého (Bubo bubo), kterého naše škola adoptovala v Záchrané stanici pro zraněné živočichy na Huslíku u Poděbrad.

Jednalo se již o šestého živočicha, jehož jsme tímto způsobem vrátili do volné přírody.



FOTOAKTUALITY



Zrenovanému dětskému oddělení ve zdravotním středisku chyběly už jen veselé a hravé obrázky výtvarníka Libora Škrlika



V září byla dokončena rekonstrukce ulice Za Špýcharem (náklady činily 2 miliony Kč) a také byl opraven pomník obětem světových válek



Slavnostní mše při příležitosti pouti k Panně Marii Karmelské se uskutečnila v kostele svatého Havla v neděli 16. července za účasti biskupa litoměřického Mons. Jana Baxanta (uprostřed)



V pátek 4. srpna proběhla v Muzeu klasického knihařství vernisáž výstavy studentských uměleckých knižních vazeb Mezi vazby, kterou uvedl Ivan Kopáček z Ateliéru restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů Fakulty restaurování Univerzity Pardubice



V rámci XVIII. mezinárodního letního hudebního festivalu TT Loučň vystoupila v kostele sv. Havla ve čtvrtek 3. srpna sopranistka Ivana Veberová za doprovodu Českého klavírního dua – Heleny a Radomíra Melmukových



Koncert Václava Hudečka, Jiřího Stivína a souboru Musica Lucis Praga se uskutečnil též v rámci XVIII. mezinárodního letního hudebního festivalu TT Loučeň v kostele sv. Havla, a to v neděli 13. srpna



Poslední srpnový víkend patřil trampům, kteří se sjeli do Viničné Lhoty na 24. československý potlach. Při této příležitosti bylo v sále na radnici otevřeno po dobu jednoho týdne Mobilní trampské muzeum (více o celé akci na straně 10)



V pátek 22. září vystoupila před více než šesti stovkami posluchačů v kostele svatého Havla zpěvačka Marie Rottrová se skupinou Neřež. Výtěžek z koncertu ve výši 132 tisíc korun byl věnován Domovu Rožďalovice



V sobotu 16. září byl na pomníku padlých na Hasině slavnostně odhalen reliéf Tomáše Garrigua Masaryka, který navrhla místní rodačka, akademická sochařka a medailérka Marie Wichnerová. Čestnou stráž držel Klub vojenské historie Druhý pluk Nymburska



Již tradiční akci Poznejte náš venkov na farmě v Pojedech v sobotu 23. září tentokrát příliš nepřáló počasí, což se projevilo menší návštěvností. Součástí programu byl i křest nové knihy Jana Řehounka „Svatojiřským lesem mezi Labem a Jizerou“. Publikaci s podpisem autora lze zakoupit za 280 Kč v Muzeu klasického knihařství



S písněmi Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra slavil nebyvalý úspěch Pěvecký sbor Drahomíry Říhové, který vystoupil v sobotu 30. září na kráneckém zámku v rámci Retro festivalu Na rohu

Oslavenec Jirka Pour

Dne 27. července oslavil krásné životní jubileum rožďalovický rodák pan Jiří Pour. Člen prezidia Dopravní akademie České republiky, autor prací z oblasti motorismu a letectví, spisovatel a amatérský fotograf se dožil v plné svěžesti devadesáti let. Jeho první knihou, kterou vydal v roce 1952, byla „Československá letadla“, druhou knihou, vydanou v roce 2009, byl životopis Rožďalováka, účastníka bitvy o Anglii „Pilot František Mlejnecký“. Pro nás Rožďalováky jako amatérský fotograf zvětšil události květnových dnů roku 1945.

Za přínos v oblasti propagace Rožďalovic, za publikační a dokumentační činnost byl vyznamenán pamětní medailí města Rožďalovic.

Jeho touha létat stala se celoživotní láskou. V roce 2011 při oslavě 100 let trvání letiště v Jičíně-Vokšicích jako jeden z nejstarších členů aeroklubu řekl: „Létání je velký koníček, náročný jak časově, tak finančně, ale dává mimořádné prožitky. V Jičíně je jedno z nejkrásnějších letišť, která znám, a když se tu v létě brzy ráno probudím a vidím vycházet slunce nad mlžným oparem,



Jiří Pour při přebírání ocenění v říjnu 2015

Valdickou bránou a novoměstským kostelem, dávám za pravdu jednomu příteli, jehož heslem je: Na letišti je vždy nejkrásněji! Přeji všem, kteří létají bezpečně, také naději, že budou mít stejný počet startů jako přistání. Přál bych všem mladým lidem, kteří mají vztah k létání, aby se mohli tomuto koníčku věnovat a vytvořit si pro to podmínky. Není to snadné, ale stojí to za to!“ Na otázku „Jak dlouho létáte?“ od-

pověděl: „Už padesát osm let, naposledy to bylo letos 8. srpna. Při mém věku 85 let už nemohu létat sám, na palubě musím mít vždy s sebou pilota. Sóllově jsem naposledy vzlétl v roce 2007.“

Tak Ti Jirko, přejeme do dalších let hodně zdraví, štěstí, pohody a hodně startů se šťastným přistáním.

Za občany Rožďalovic Rudolf Valeš

NA CO SE MŮŽEME TĚŠIT

13. října	Hudba léčí (Stanislav a Lenka Keith, sál Radnice, 14.00)
14. října	Schola Gregoriana Pragensis (kostel sv. Havla, 19.00)
21.–22. října	Výstava exotického ptactva a domácích zvířat (Spolkový dům, 8.00)
21. října	Adaptace – posvícenská zábava (sál Radnice, 20.00)
22. října	Posvícení
28. října	Burza exotického ptactva a domácích zvířat (Spolkový dům, 8.00)
18. listopadu	Kollárovci (sál Radnice, 16.00)
18. listopadu	Trhy exotického ptactva a domácích zvířat (Spolkový dům, 8.00)
2. prosince	Rozsvícení vánočního stromku (náměstí)
2. prosince	Turbo – taneční zábava (sál Radnice, 20.00)
9. prosince	Den otevřených dveří v základní škole (8.00–12.00)
16. prosince	Trhy exotického ptactva a domácích zvířat (Spolkový dům, 8.00)
16. prosince	Hudba léčí (Duo Jamaha, sál Radnice, 14.00)
17. prosince	Spirituál kvintet (kostel sv. Havla, 18.00)

Ohlédnutí za 24. československým potlachem

O víkendu 26. a 27. srpna se konal za vynikající podpory města Rožďalovice u Viničné Lhoty na louce u vlakové zastávky Le-dečky 24. československý potlach.

Přípravy ale započaly mnohem dříve, vždyť vše zajistit a zařídit tak, aby to fungovalo ku spokojenosti většiny, není lehkým úkolem. Především mi dovoluete znovu poděkovat městu Rožďalovice a všem kamarádům, známým a rodině, všem, kteří se jakkoli podíleli na všech přípravách a zajištění zdárného průběhu celé akce, všem, kteří přispěli nejenom prací, ale i finančními prostředky, protože bez vaší pomoci by se tato akce nemohla vůbec uskutečnit. A také děkuji všem občanům z blízkého i vzdálenějšího okolí za jejich shovívavost, ať již vůči hluku, či nadměrnému pohybu trampů v okolí jejich domovů.

24. československého potlachu se zúčastnilo přes 1500 trampů z České a Slovenské republiky, přijeli ale i kamarádi z Kanady, Švýcarska, Německa a USA a muzikantů mezi nimi bylo tolik, že je ani nebylo možné spočítat. K naší velké radosti přijela i spousta trampského potěru – děti, které snad jednou dál potáhnou tu naši trampskou káru světem a nedají tomuto fenoménu jménem tramping zaniknout.

Již od pátku 25. srpna se sjížděli kamarádi zdaleka i zblízka, zalamování palců při trampském pozdravu nebralo konce a radostné halekání ze setkání po létech se ozývalo po celém prostranství. Nejenom že se setkali někteří kamarádi po dlouhé době, ale především byla navazována nová přátelství a kdo ví, snad vydrží také dlouhé roky. Muzikanti hned vytáhli nástroje a hrálo se a hrálo a zpívalo a vzpomínalo a povídalo, a to do brzkých ranních hodin.

Jak jste jistě zaznamenali, sobotní probuzení nebylo pro mnohé kamarády příliš radostné, neb se zjistilo, že bylo vykradeno okolo šedesáti stanů, poškozených osob bylo přes 90. Tato smutná událost nás všechny velmi silně zasáhla. Trampové jsou vesměs duše čisté, veselé a kamarád kamarádovi zlo nedělá. Mnoho z nás nemá v životě zrovna štěstí „na bohatství“,



i proto snad raději než k moři jezdíme do lesů a hor – jen tak do přírody, a když se pak ráno probudíte a nemáte ani floka, nálady vám to nepřidá... Bohužel nejvíce byli okradeni kamarádi ze Slovenska. Nás organizátory to mrzelo o to více, že jsme již ve čtvrtek před akcí byli ve spojení s policií a prosili jsme o to, aby hlídky byly v okolí, a přestože policie průběžně u akce hlídkovala, takovému nájezdu se zabránit nepodařilo...

Samotný „potlachový“ den pak již probíhal dle předem připraveného scénáře. Na improvizovaném podiu se střídaly kapely a jednotlivci se svými vystoupeními – mezi nimi třeba slavní Scarabeus či Chrupa, Otisk, Správná trojka, Brzdáři, Šakal a Kukačka, Radka Nýdlová, Jelen, Choroši, Sekvoj a mnoho dalších. Na louce probíhaly soutěže pro děti i dospělé. Kamarádi dovezli v rámci charitativní sbírky mnoho konzerv pro seniorské klienty Charity Holešovice a více pro Hynečka a někteří věnovali i finanční částky. Zároveň byla vyhlášena finanční sbírka pro okradené kamarády, na kterou přispělo i město Rožďalovice. Velmi děkujeme všem, kteří pomohli. Před hlavním večerním programem byly ještě uděleny ceny Trampský Oskar kamarádům, kteří se svými činy zasloužili o tramping jako takový a myslí především na blaho všech kolem sebe, a také byly vyhlášeny výsledky odpoledních soutěží.

A pak už to začalo. Vlajkoslávu ověšenou vlajkami osad a trampů samotářů osvěcovaly poslední paprsky slunce, když se všichni shromáždili kolem připravené hranice. Oheň byl slavnostně zapálen, zazněly první tóny Vlajky – uznávané to trampské hymny (hudba je připisována Vaškovi Skoupému, text k ní napsal Jenda Korda), a na stožár počala stoupat vlajka naší pořádající osady T. O. Samotář. Minutou ticha byla uctěna vzpomínka na kamarády, kteří již mezi námi nejsou, a pak se opět střídaly kapely a hudebníci z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska a s tím ohněm a jeho jiskrami odlétaly pomalu, ale jistě naše vzpomínky na toto krásné setkání.

Tak jak nám počasí po celou dobu akce přálo, aby si kamarádi, kteří přijeli zdaleka, mohli užít mnoho výletů a výšlapů do blízkého i vzdálenějšího okolí Rožďalovic, Českého ráje či jiných míst, tak o půlnoci nás na chvíli rozehnal od ohně velký liják, a to asi proto, aby smyl ty poslední zbytky špatných zážitků z okradení, protože když ustal, kamarádi se vrátili zpět k ohni a zpívalo se a hrálo až do svítání.

No a pak balení a loučení a odjezdy a uklízení. Ještě jednou díky všem, kdo pomáhali, kdo přijeli, kdo hráli a zpívali, kdo prostě a jednoduše na 24. československém potlachu nejenom byli, ale opravdu byli...

Alexandr Prokeš Sáša Samotář

Využijte knihařství v Muzeu klasického knihařství

Nadpis trochu připomíná Cimmermanův absolutní rým, ale doufáme, že právě tím přilákáme vaši pozornost.

Dne 19. září oslavilo Muzeum klasického knihařství dva roky svého působení v nové rozšířené podobě – to jest nejen v původní dílně, ale i v přilehlém domě na Husově ulici. Knihařská dílna přitom v těchto místech trvá již od dvacátých let minulého století. Umělecký knihař Jenda Rajman, který ji tu se svým otcem založil, byl velmi

pisníky či pamětní knihy se zajímavými vazbami a zdobením, spisové či věnovací desky, krabice a kazety. Paspartujeme a zasklíváme obrázky. V zásobě máme také nejrůznější vtipné výrobky, třeba knížky na peněžní dary nebo makety knih. Když někdo přijde s novým nápadem a přáním, vždy se mu snažíme maximálně vyhovět.

Muzeum si musí na většinu svého provozu samo vydělat, takže jsme moc rádi, když si k nám přinesete nějakou zakázku, i tím nás podpoříte.



spělé. V nich jsme zkoušeli jednoduchou knižní vazbu. Moc zajímavé bylo setkání nad vodní hladinou – 26. srpna si tu za vedení Šárky Duran více než dvacet zájemců vyzkoušelo starobylou tureckou techniku ebru – malování na vodní hladinu, z níž se pak obrazce snímají na papír. Zatímco od nás si každý mohl odnést většinou jen jeden obrázek, aby se všichni vystřídali, ti nejzapálenější si u paní Duran objednali delší kurzy, kde budou mít po celou dobu jednu káď jen pro sebe.

Do 30. října probíhá v muzeu výstava studentských uměleckých knižních vazeb, vzešlých ze soutěže „Mezi vazy“.

Od 15. listopadu vás vánočně naladí výstava „Kniha jako blahopřání“. V září má muzeum ještě otevřeno o víkendech, od října má otevřeno v pracovních dnech od 10 do 16 hodin. Jinou dobu a hromadné výpravy je třeba předem dohodnout. Zakázky do knihařství přijímáme v pracovních dnech od 8 do 16 hodin. Více na www.rajman.cz.

Eugenie Hančarová



pečlivý, všechny dokumenty pečlivě zakládal a uchovával. A tak jistě někde v hloubi rodinných listin objevíme ten přesný rok otevření dílny, abychom mohli zanedlouho oslavit její stoleté výročí.

Při rekonstrukci dílny jsme se snažili co nejvíce dodržet původní vzhled, nejdůležitější je, že se tu zachovala většina originálních strojů a náradí. I dnešní knihařství pracuje stejnými nebo podobnými postupy a se stejnými nástroji, takže knihařská dílna tu stále žije a poskytuje své služby.

Umíme svázat nové knihy, nejrůznější dokumentace a zápisky, časopisy. V dnešní době hromadné tiskářské výroby se hodně specializujeme na opravy poškozených starších knih, aby dál mohly těšit další generace. Umíme i leccos jiného – vyrábíme kroniky, zá-

A co se dělo a co se chystá v muzeu? V létě se několik skupin objednalo na tvořivé dílny, jak pro děti, tak pro do-



Rožďalovice v roce 1947

Letos v červnu uplynulo 120. výročí od slavnostního otevření budovy zdejší školy v Tyršově ulici. Jak si tuto významnou událost připomínali naši občané v roce 1947 při oslavách 50. výročí školy (a nejen to), se dozvíme v dalším pokračování zápisků z rožďalovických kronik, které zaznamenal kronikář Josef Horák.

POČASÍ

Leden nestálý, sněžení, déšť, slabé mrazíky i silnější mrazy, v únoru napadlo něco sněhu a vyskytly se až dvacetistupňové mrazy. 13. března nastalo rychlé tání sněhu, jež mělo za následek zátopy v ulici Tyršově a Rektorysově, kam se valily vody z polí od Kálku. Zaplaveny byly též ulice Melantrichova a Ruská u Mitlačevských.

Ledu bylo na Trnavě tolik, že jej trhali po tři dni vojáci. Na jaře sucho, takže obilí i řepy špatně vcházelo. V květnu parné počasí, až 30°C. 15. května bouřka s vydatným deštěm, v červnu velká parna. 1. června započala senoseč, ale sklizeň poloviční.

ÚRODA

Žně začaly brzo a končily již na konci července, protože byly velmi slabé. Trávy i jetele zahořely, i chrást cukrovky byl suchý. Otavy se sekaly na krmení. Řepa se dobývala motykami. Pšenice se síla v říjnu do suché země jako do popele a hospodáři byli na rozpacích, mají-li vůbec sít. Až 5. listopadu přišel déšť, trval 4 dni, země zmokla asi na 15 cm, zaseté obilí krásně vzešlo a nebylo pak rozdílů v zasetém v říjnu nebo v listopadu.

BRIGÁDY

Při jednání a okopávání řepy pomáhaly účinně dobrovolné brigády, rovněž při zalesňování na Holi a při výsadbě ovocného stromoví na obecních pozemcích i při pracích na novém rybníku. Chmelové brigády se zúčastnili dospělí i žáci.

Do uhelné brigády se přihlásil Jiří Linhart. Sokol uspořádal po několik neděl na jaře brigádu na svážení písku, škváry a kamene na stavbu sokolovny.

PRACOVNÍ POVINNOST

Pracovní povinnost byla vyhlášena v letních měsících, a to pro muže od 16–60 let včetně nedělí a svátků.

VYKONANÉ PRÁCE NA HOLI

Práce jarní: zasázeno žaludem okolo 9 ha obecního pole; práce trvala šest týdnů. Sazenicí, tj. břízou, jasanem a olší osázelo se přes 50 ha palouků a pozemků.

Další práce: kopání trní na pasece i na poli, zalesňovaném v roce 1944. Čištění příkopů v lese – asi 700 m. Kopání a odeslání tří vagonů triplu. Zorání 6 ha pozemků k dalšímu zalesnění, na něž bude zapotřebí 170 tisíc dubových sazeček.

Oplocení rumiště, takže zmizel nepěkný pohled na díry a hromady se střepy.

NOVÝ RYBNÍK

Založení nového rybníka dle plánů z roku 1931 na obecní louce pod holskou hrází.

Na staré mapě katastru panství barona Wimmra z roku 1803 v našem městském museu jsou zakresleny tři rybníky: Holský, Vokřínek a Třeboňský.

Vokřínek byl ten, který se obnovuje. Bylo vystavěno 90 m hráze podél silnice, překopána stará hráz – dřívější cesta a položeno 12 rour. Vykopáno 80 m příkopů jak u silnice, tak odpadových.

VÝSADBA STROMKŮ NA HASINĚ

Výsadba stromků na obecních pozemcích nad třeshňovkou na Hasině započala již počátkem dubna. Bylo vysázeno několik set stromků, zvláště třešně a ořechy za hojné účasti dobrovolníků všech vrstev občanstva a za velmi dobré nálady. Škoda jen, že veliké sucho mnoho stromů zničilo.

ZSD

Zemědělské strojní družstvo provádělo výmlat na pozemku u sušírny k Podlužanům. Rolnické družstevní podniky obstarávaly posekání obilí traktorem se samovazem a prováděly strništní orbu i orbu podzimní podle vyhlášek nejvyššího cenového úřadu.

PŘÍDĚL ZAHRÁDEK

Všichni žadatelé z Boleslavské ulice obdrželi po 25 m zahrádky z Hlíňáku nebo z Panské zahrady.

PRONÁJEM OBECNÍCH POZEMKŮ

Obecní pozemky byly pronajaty na dalších šest let.

NOVÝ NÁJEMCE HOSTINCE

Od 1. ledna stal se nájemcem radničního hostince František Nechánský.

DRUŽSTEVNÍ PRÁDELNA, PORADNA MATEK

V isolačním obecním domku byla zřízena družstevní prádelna, v Husově sboru poradna matek.



Momentka z výstavby Vokříneku

SNAHY PO ZLEPŠENÍ V OBCI

Dne 11. února 1947 žádal MNV Klub poslanců mladoboleslavského kraje o podporu v příčině kanalizace, přídělu lesa u Břístve, regulace Mrliny, koupaliště a pomocného průmyslu.

OBCENÍ KRONIKA NALEZENA

Rožďalovická obecní kronika nebyla po převratu v Jičíně k nalezení. Na jaře v roce 1947 přinesl Josef Studnička vzkaz pana profesora Houby, že se našla na půdě jičínského musea, kam ji ještě s jinými dvěma ukrýl pan rada okresního úřadu Růžek, který byl Němci ve vězení umučen.

SOKOLOVNA

Musíme opravdu litovat, že u nás nebyla postavena sokolovna, ač ji mají leckde i na vesnici. Nejednotnost ve vedení v dřívějších letech způsobila, že se zameškalo několik vhodných příležitostí, a tak se stalo, že pracně nastrádaná částka 130 tisíc korun byla Němci zabrána. Ve valné hromadě Sokola v únoru 1947 byl ustaven odbor pro stavbu sokolovny, jenž vydal svolání k upisování dobrovolných darů jak peněžitých, tak materiálu, dovozu i hmotné práce a výsledek byl tento: na vázaných vkladech i volných penězích bylo upsáno 535 529 Kčs a z toho byla většina již složena. Na práce řemeslné cca 70 tisíc a na materiálu 35 tisíc korun. Za staveniště bylo vybráno sokolské hřiště, kam se vbrzku svezlo 170 m³ písku z Ledec a asi 110 m³ škváry z cukrovaru.

**USTAVENÍ ODBOČKY
SVAZU PŘÁTEL SSSR**

Dne 22. března měl v Rožďalovicích přednášku o bitvě v Dukelském průsmyku hrdina Sovětského svazu, štábní kapitán Sochor, jež dala podnět k ustavení odbočky Svazu přátel SSSR v Rožďalovicích. Hned po přednášce se stalo 80 posluchačů členy spolku.

NOVÉ MINCE

Koncem června se stahovaly kovové koruny a pětikoruny.

MANDELINKA BRAMBOROVÁ

Mandelinka bramborová vyskytla se v našem okolí jen ojediněle; k průzkumu bylo použito školní mládeže.

BIŘMOVÁNÍ

Dne 6. června bylo provedeno v Husově sboru biřmování biskupem Janem Amosem Tabachem.

OPRAVA STŘECHY MĚŠTANSKÉ ŠKOLY

O prázdninách opravila se střecha na měštanské škole.

ŠETŘENÍ ELEKTRICKÝM PROUDEM

Elektrický proud byl za příčinou úspory vypínán od 8–20 hodin.

ZRUŠENÍ OBCHODU

Obchod kožemi Františka Boušky v Tyršově ulici byl zrušen, dům koupil lékárník Hugo Karhan a přestěhoval tam lékárnu.



Pozvánka na Oslavy 100. výročí budovy obecní školy a 50 let měštanské školy.
Autorem dřevorytu kostela sv. Havla byl turnovský výtvarník Karel Vík

NOVÝ DŮM

Odborný učitel František Hazdra vystavěl na náměstí jednopatrový rodinný dům.

JÍZNÍ OVOCE NA TRHU

Na jaře se objevily na trhu pomeranče, 1 kg za 20 Kčs, mandle a pro děti do 12 let hrozinky. Lihoviny volné, pivo sedmistupňové.

ZŘÍZENÍ MÍSTNÍHO ROZHLASU

Zřízení místního rozhlasu se stalo skutkem v červnu 1947. Náklad na rozhlas činil 162 828 Kčs a byl pořízen sbírka-

mi a dary a dobrovolnou pomocí jednotlivců konstruktorovi Janu Roštejnskému, jemuž značně přispěl Josef Rychtařík a sbor dobrovolných hasičů. Z obecních peněz nebylo použito ani haléře. Zdejší občanstvo a rodáci mimo město ukázali krajní obětavost. Tak o posvícení provedli členové MNV po městě sbírku a vybrali celých 50 000 Kčs. Velikou zásluhu o zřízení rozhlasu získal si předseda MNV Jenda Rajman. První relace místního rozhlasu byla vysílána 4. června 1947, kdy naposledy zabubnoval na obecní bubínek, který dosud zastával místní rozhlas, strážník František Hazdra. O sjezdu rodáků dne 7. a 8. června byli již milí hosté přivítání místním rozhlasem.

Pro zajímavost uvádím, že ukázkou místního rozhlasu a animování pro jeho zřízení podali cukrovarníci dne 22. února na svém plesu, když namontovali v radnici místní rozhlas a vysílali hokejový zápas ČSR–Švédsko.

SJEZD RODÁKŮ

Aby byla zachována památka krásných chvil o sjezdu rodáků, zaznamenávám článek Josefa Horáka v semilské „Besedě“.

Slavný den Rožďalovic

Dne 8. června 1947 bylo oslaveno 50. výročí měštanské školy a sté výročí postavení budovy obecní školy v Rožďalovicích (stará budova vyhořela roku 1837). Zároveň se konal sjezd rodáků.

Slavnosti začaly dětským divadelním představením žáků obecní školy „Kouckovští mudrlanti“ dne 5. června. Hra byla pečlivě nacvičena.

V sobotu 7. června sešli se přibylí hosté na Radnici k vzpomínkovému večeru. Předseda MNV Jenda Rajman je vřele přivítal a obezřele řídil pořad večera. Z mnoha omluvných dopisů, jež přečetl, zvláště dojal dopis P. Václava Feřta, ředitele Vatikánského rozhlasu, v němž vzpomíná našich škol a učitelů a slibuje, že v našich jubilejních dnech vzpomene rodného kraje, svých krajanů a drahé republiky modlitbami v římské kapli sv. Cyrila věrozvěsta v chrámu svatého Klementa.

Dojemně promluvil o svém životě žák rožďalovické obecní školy, strojuvůdce ČSD v. v. Josef Trejbal. Právě, že svým učitelům vděčí za své životní úspěchy. Pan



Foto z výstavy v budově školy

Adolf Souček, hoteliér z Pardubic, vypravoval o svých zkušenostech začátečníka ve Francii a v Anglii.

77letý pan František Bukač, bývalý školník měšťanské školy, podal věrný obrázek svého života ve francouzské legii cizinecké i osudy 35 let života v Americe, kde žil jako zahradník a před několika dny se letadlem vrátil do svého rodného města. Opravdový hudební požitek připravila hudba Václava Karla, která nezištně na večírku účinkovala.

V neděli 8. června prohlédli si hosté i domáci občanstvo výstavky v obecné i měšťanské škole. V obecné škole snad nejceněnější památkou je Zlatá kniha, založená v roce 1831, v níž jsme našli drahá jména svých předků. Ilustrace v ní jsou všechny od našeho dosud málo ceněného rodáka Jana Rektorysa. Vedle starých tisků a fotografií zaujaly nás sbírky motýlů Václava Lekeše ml. Písemné a ruční práce ženské i chlapecké byly velmi pečlivé.

V měšťanské škole byla výstava většího rozsahu. V její kreslárně byly rovněž vystaveny práce žáků, ale udivila nás spousta památek, o nichž mnozí neměli ani tušení.

Zajímavá čísla nám podaly diagramy o pohybu žactva, o školních rozpočtech a seznámy žactva po třídách za celé padesátiletí. Starou historii města dokumentovaly majestáty císařů Leopolda, Františka II., Josefa I. a II., ustavující a potvrzující rožďalovické výroční trhy, protože město Rož-

ďalovice v roce 1666 brozným požárem „k velké škodě a újmě přišlo“ a původní pergameny tehdy shořely, dále nařízení a dekrety hrabat Valdštejnů, cechovní artikule, pokladnice, džbány, korouhve a razítka. Krásnou památkou je městská kronika, založená Janem Rektorysem roku 1848, jenž ji vyzdobil i obrazy. Zajímavé jsou též jeho kresby rožďalovických měšťanů, kněží, jeho rodičů i jeho autoportrét z mládí.

Velmi překvapily a zaujaly četné památky po význačných rodácích, tak bible Melantriška, první vydání z roku 1549, a jiné tisky našeho rodáka Jiřího Melantricha Rožďalovského z Aventina. Bývalí žáci uviděli pokrok ve školních pomůckách, zvláště však promítací stroj úzkého filmu, pořízený před rokem ze žákovských podniků. Místní řemeslníci vystavili četné pozoruhodné výrobky.

Ve třídě, jež byla vyplněna pracemi různých zálib bývalých žáků, spatřili jsme dívčí národní kroje, koberce, práce ze dřeva, gobeliny Karla Gotvalda, obrazy Josefa Vosečka a Antonína Knížka.

Zapůjčené obrazy místních občanů podaly výsek práce malíře Antonína Majera na motivy z Rožďalovicka a kresleného díla Vladimíra Silovského; k nim se družily menší kolekce Pavla Šimona, Jaroslava Kutmona a Miroslava Kněžourka.

Výstavu vedle mnoha jiných hostů navštívili také: předseda ONV Miroslav Folprecht, školní inspektor Hubert Hal-

va, okresní osvětový inspektor Jan Špinko, umělecký kritik Artur Novák a grafické Arno Naumann a Karel Kinský.

Slavnostní odpoledne nám předvedlo na sokolském hřišti vzorné ukázky napodobivých her a závodů nejmenších, různá prostná žáků měšťanské školy a ukázky nářadových cviků dorostenců, mužů i žen Sokola. Na všech cvičeních, jež nepřetržitě za sebou následovala, byla zřejmá velká péče, jež byla nácviku věnována. Spolupráce všeho občanstva, Sokola, Hasiče a jiných byla na těchto oslavách skutečně chvályhodna.

Ke slavnosti vydala Místní rada osvětová vkusný památníček pod názvem „Rožďalovice“ za redakce Josefa Horáka, tištěný ve státní tiskárně ve Varnsdorfu, s příspěvky bývalých učitelů i žáků. Sborníček je částečným doplňkem obecní kroniky. Mistr Karel Vik zhotovil dřevoryt na pozvánku ke sjezdu rodáků.

POČET OBYVATEL

Obyvatel ke dni 31. 12. bylo 1480. Rozloha obce 820 ha, domů 384.

SBÍRKA POD VÁNOČNÍM STROMEM

Do pokladničky u vánočního stromku republiky se vybralo o Vánocích až do Nového roku 8234 Kčs, průměrně na osobu 5,42 Kčs.

Připravila Marcela Ešnerová

Škola v přírodě v Proseči pod Ještědem

V minulém čísle Rožďalovicka jsme společně s Vladimírem Lacinou vzpomínali stavebních a údržbových prací v letech, kdy jsme oba působili na škole v Rožďalovicích. Vynechali jsme v něm záměrně příběh Školy v přírodě v Proseči pod Ještědem, které se chceme věnovat v tomto vydání.

Myšlenka školy v přírodě pro rožďalovickou školu se zrodila někdy na konci 70. let. Nebyli jsme tehdy na okrese Nymburk jediná škola, která měla ve své správě zařízení sloužící k výuce v přírodě, mimo sídlo školy na Nymbursku. Ale měly ji jen velké školy v Nymburce, Poděbradech a Lysé nad Labem.

Mne osobně inspirovala k hledání druhé alternativy k místní škole poděbradská ZDŠ J. A. Komenského, která měla pro své žáky turistickou chatu v Krkonoších, kde se konalo několik vícedenních ředitelských porad, kterých jsem se zúčastnil. Spravoval ji tehdy kolega František Kubíček, se kterým jsem si rozuměl. On v té době sice už nebyl ředitelem, ale pracoval na Odboru školství ONV v Nymburce jako bezpečnostní technik. Jezdil po okrese kontrolovat školy, zda dodržují předpisy, a byl v té roli dost přísný, někdy až komisi. Mně to však imponovalo a kolegu jsem bral jako inspektora, ale věci znalého odborníka. Od něj jsem se dozvěděl, jakým způsobem je možné získat pro školu objekt, který užívala jeho škola, a jak ho dobře spravovat.

V té době se rušily po celé republice malotřídky, často v krásném přírodním prostředí. Ministerstvo školství tehdy vydalo pokyn, že je možné takové objekty po zrušených školách převzít do své správy, za symbolickou cenu 1 Kčs, pokud budou dál sloužit potřebám školství. S touto možností jsem se svěřil svému kolegovi, učiteli tělesné výchovy a biologie na škole v Rožďalovicích, Vladimíru Lacinovi. Od samého počátku této myšlenky doslova propadl. Jako předseda odborové organizace na škole si tuto možnost a její legalitu ověřil. Zjistil vše potřebné, co je k získání a správě takové školní budovy potřeba.

Ze všeho nejdříve byl nutný souhlas místního národního výboru, který se stal převodem nejen majitelem, ale i správ-

cem nově získaného objektu. To byl úkol pro mne. Pracoval jsem na něm několik týdnů a postupně se mi podařilo přesvědčit tehdejšího předsedu MNV Rožďalovice Josefa Šmelhause, že možnost je pro rožďalovickou školu nejen potřebná, ale i reálná. Dále bylo potřeba získat podporu pro zajištění úprav objektu a následný provoz, místní hospodářské organizace. S kolegou Lacinou jsme za vedoucím provozu Prefy Josefem Švarcem a ředitelem místního závodu Strojobal. Největší podporu jsme očekávali (a také ji dostali) u JZD Košík, jehož předsedou byl tehdy Josef Buryan.

Dne 20. června 1979 jsme navštívili ve složení předseda MNV J. Šmelhaus, ředitel školy O. Suchoradský a budoucí správce školy, učitel V. Lacina město Liberec. Pracovník odboru školství ONV v Liber-

Dne 10. října 1979 byla celá záležitost převodu budovy uzavřena i právním aktem mezi představiteli obou národních výborů na MNV v Českém Dubu. V ten den jsme ještě stihli navštívit a poděkovat pracovníkům ONV v Liberci za pomoc a představit se pracovním Okresní hygienické stanice, což nám bylo doporučeno odborem školství jako záruka budoucí dobré spolupráce.

Další nutnou podmínkou zajištění provozu tak vzdáleného objektu bylo získání vlastního dopravního prostředku. Tehdy bylo velmi složité získat auto třeba pro město Rožďalovice, natož pro potřebu jeho školy. Pomohl nám v tom pan Jiří Vinický, manžel učitelky Václavy Vinické, který jako pracovník nymburské nemocnice pomohl zařídit přepsání vyražené sanitky na MNV Rožďalovice a povolení její přestav-



Škola v Proseči před opravou v červnu 1979

ci nás dovezl obhlédnout zrušené malotřídky na okrese, které byly volné k převodu do majetku. Vybrali jsme si až tu poslední, zrušenou malotřídku v Proseči pod Ještědem u Českého Dubu. A to proto, že byla v nejkratší vzdálenosti od Rožďalovic, na slunném jižním svahu Ještědu, v překrásné krajině, s terény umožňujícími celoroční činnost s dětmi. Nacházela se hned vedle silnice, zcela osamocená, bez kontaktu s okolními staveními či pozemky, uprostřed divoké přírody. Naše rozhodnutí bylo tedy zcela jednoznačné. Stihli jsme v termínu, do konce roku 1979, podat žádost o převedení objektu, který tehdy vlastnil MNV Český Dub.

by na dodávku Škoda 1203. To vše se stihlo během jara roku 1980 tak, aby o prázdninách mohla škola zahájit svůj pravidelný provoz. Předcházely tomu náročné stavební úpravy po celé budově a jejím okolí. Bylo nutno vybavit třídy školním nábytkem a zařídit výrobu nábytku do pokojů pro ubytování. Tehdy se pracovalo velmi intenzivně od rána do večera, po několik měsíců. O víkendech pomohlo mnoho rodičů tehdejších žáků, ale i učitelů. Úspěchem bylo, že se objekt podařilo včas zkolaudovat, aby na začátku prázdnin škola přivítala prvou skupinu svých uživatelů.

Prvním kolektivem, který zahájil provoz nové školy v přírodě, byli členové ša-

chového kroužku školy, kteří zde zorganizovali šachový tábor. První turnus tábora měl takový úspěch, že se v podobném složení opakoval ve stejném termínu ještě dalších sedm let. Významnou událostí byla dvoudenní porada ředitelů škol nymburského okresu, která se na škole v Proseči uskutečnila 1. a 2. října 1981. Její součástí byla podvečerní beseda představitelů odborů školství a OV KSČ z Nymburka a Liberce, kde se dlouho do noci řešily otázky fungování školství v obou okresech a možnosti vzájemné spolupráce. To mělo příznivý vliv na pozici v místě školy, kdy nám byla v případě nutnosti poskytnuta podpora v situacích, kdy to provoz školy vyžadoval.

Škola v přírodě neměla v Rožďalovicích pouze příznivce, ale i řadu odpůrců. Mluvílo se o tom, že tak malá škola a malý národní výbor nezvládne vysoké nároky správy a údržby vzdáleného objektu. Bude prý problém využívat ho po celý rok a pokrýt jeho provoz finančními prostředky. Někteří rodiče se ptali, proč rožďalovická škola potřebuje školu v přírodě, když kolem Rožďalovic je příroda sama o sobě krásná a vhodná k mnoha činnostem s dětmi. Další hledali problém v přítomnosti radonu, díky nedalekým uranovým dolům. Provedeným šetřením se přítomnost radioaktivního plynu neprokázala. Nebylo lehké projekt prosadit, provést v krátké době tak náročné úpravy a udržet jeho činnost po celé dvě desítky let. Stalo se tak jen proto, že se v místě našlo dost ochotných nadšenců, kteří

nápadu od začátku fandili a podporovali ho. Po vzoru místní školy se další menší základní školy okresu pokusily získat podobná zařízení. Povedlo se to však jen škole v Městci Králové (Božanov) a Sadské (objekt v jižních Čechách).

I dnes, kdy se správa budovy vrátila do rukou místní samosprávy, škola dál slouží svému rekreačnímu a vzdělávacímu účelu. Přesvědčit se o tom lze na webových stránkách obce Proseč pod Ještědem, na adrese: ppj.cz/ubytovani.

Oldřich Suchoradský

Myšlenka získat pro rožďalovické žáky školu v přírodě se zrodila někdy na konci 70. let. Žáci naší školy měli odjet na lyžařský výcvik na „lesáckou“ chatu do Velké Úpy, ale tři dny před odjezdem byly vyhlášeny uhelné prázdniny, na chatu jeli zaměstnanci lesního závodu se svými dětmi a lyžařský kurz se neuskutečnil. To byl podnět k tomu, aby se z odloženého kurzu učitel Tv V. Lacina dohodl s ředitelem, že se společně pokusí zajistit vlastní objekt. Nejprve ředitel školy O. Suchoradský obeslal několik okresních národních výborů s žádostí, zda nemají volnou malotřídku. Přišly tři odpovědi, jedna z nich z ONV Liberec. Potom se 20. června 1979 vypravil předseda MNV J. Šmelhaus, ředitel školy O. Suchoradský a učitel Tv V. Lacina do Liberce. S pracovníkem ONV

navštívili tři školy (Horní Suchá, Oldřichov v Hájích, Proseč) a nakonec vybrali právě školu v Proseči. Nacházela se blízko silnice v krásném prostředí na jižní straně Ještědského hřebenu a byla od nás vzdálená asi hodinu jízdy. To byl ten první krůček. Škola byla převedena na ONV Nymburk a následně na MNV Rožďalovice.

A pak to začalo. Nejprve brigáda na vyklízení. Dva nákladáky z JZD Košík vyvezly staré sbírky z kabinetu a nábytek. Potom pokračovaly stavební úpravy. Z kabinetu vznikla kuchyně, do které vyrobil nábytek pan Josef Košťák, a z tělocvičny jídelna (náradí – koza, švédská bedna a ribstoly – bylo převezeno do ZŠ Rožďalovice), spodní třída dostala nové lavice, židle a tabuli. Třidu v patře přepažil pan J. Košťák na tři pokoje. Vybudovala se koupelna, opravila WC, zavedlo se ústřední topení (pánové Taxa a Kordač), vyměnilo se elektrické vedení – původní Liška, Nešněra a Kořínek). Na pracích se podíleli zedníci JZD (nejvíce původní Linda, Malý, Ešner, Najmon, Kořínek). Nakoupily se přikrývky, polštáře, záclony, koberce a nábytek do pokojů, palandy vyrobil opět pan J. Košťák.

Vše se odehrálo během necelého roku. V červnu kvůli dokončovací práci neodjel pan učitel Lacina se staršími žáky na Strahov na spartakiádu – kluky doprovázel pan Jaroslav Malý. Na Proseči se malovalo – pan Bobek z Hrubého Jeseníka, paní učitelka Říhová a její muž. V červenci 1980 se zde uskutečnil první šachový tábor pod vedením ředitele O. Suchoradského. O žáky se starali i manželé Boudní a velice dobře o jejich žaludky pečovala maminka paní učitelky Boudné Růžena Švorcová. A pak následovaly lyžařské kurzy celého druhého stupně, školy v přírodě prvního stupně, některé třídy jezdily až na tři týdny, prázdninové tábory šachistů, školní družiny, jazykové kurzy, soustředění pěveckého sboru pod vedením paní učitelky Říhové, výlety. Školu využívaly i jiné „základky“ – Křinec, Dymokury, Loučeň, Velim a střední učiliště z TOSu Čelákovice s učiteli, kteří během branného kurzu v celé budově natřeli okna a dveře (vařila jim paní Čapkova z Rožďalovic), studenti VŠ textilní Liberec. Na soustředění zde pobývali malí hokejisté z Nymburka, taneční kroužek J. Ševčíka z Nymburka,



Vladimír Lacina před prosečskou školou

budoucí studenti vojenské školy pod vedením inspektora Lábala, proběhla zde školení řidičů z pivovaru a ZOM Nymburk, lyžařský kurz tělocvikářů porada ředitelů základních škol okresu Nymburk, výjezdní zasedání MNV Rožďalovice. Zaměstnanci školy a jejich přátelé sem jezdili na zimní i letní dovolené.

O chod Školy se staral celých 20 let učitel ZŠ V. Lacina. Zprvu jezdil svým autem, potom se podařilo získat vyřazenou sanitku z nemocnice Nymburk. Přepsala se na ROH ZŠ Rožďalovice, převod žlutého na bílé číslo vyjednal předseda JZD Košík Josef Buryan, do Prahy pro číslo dojel pan Ešner. Přestavbu sanitky na mikrobuse 1203 zařídil předseda JZD v Okresním podniku služeb v Nymburce, kde pracoval bratr učitele Laciny.

Během provozu školy v přírodě došlo k dalším stavebním úpravám. Protože se musel vyvážet septik a vedla k němu prudká, jen hlinitá cesta, musela se vybetonovat. Předseda JZD Buryan půjčil do JZD Prodašice sečku a oni zase na oplátku poslali na Proseč buldozer. Tomu ale padal pás (jednou těsně na břehu potoka a zůstal nakloněný nad vodu), a tak museli opraváři za ním přijet až z Prodašic. Z lomu Železnice vozily trambusy JZD Košík kámen makadam a nákladní mixy z Liberce beton. Pan Josef Kunc z Rožďalovic opravil střechu. Dnes už nepředstavitelnou akcí byla výměna oken, která vyrobil pan Josef Košťák, a následně oprava fasády. Zorganizoval ji pan učitel Lacina, který obsluhoval pípu s pivem od pana Palána z Košíka, a pan Drobeček řídil nejen svou zednickou partu, ale i spoustu tatínků, kteří pracovali jako přidavači. Další brigáda měla za úkol vybudovat vodovod. Výkop vedl příkrou strání, kam se nedostala žádná technika, přes potok za školou. Akce se zúčastnilo přes třicet tatínků a na Proseč je odvezl pan Petr Štrobach autobusem. Aby to nebylo maminkám líto, uspořádala se za čtrnáct dní brigáda na úklid. To byly asi nejlepší brigády, které se na Proseči uskutečnily! Protože byla ve třídě podlaha z prken, musela se na základě zápisu hygienické stanice v Liberci vyměnit. Beton trambusem dovezl pan Petr Štrobach z Prefy Rožďalovice a třídu vybetonovali zedníci JZD. Parkety položil za jeden den pan Josef Zajíček z Košíka. Později bylo na vrchu Kamenném vybudováno elek-

trické zázemí pro přenosný lyžařský vlek (výkop a položení kabelu, sloup elektrického vedení s elektroměrem). Výkop provedl nezištně bagrista z Mechanizačního střediska Starý Dub díky velkorysosti tamního vedení.

Na provozu školy i na jejích opravách se podíleli také žáci devátých tříd, kteří měli v pátečním rozvrhu „volnější“ hodiny a jezdili pomáhat zedníkům, uklízet uhlí, připravovat dřevo na zimu, ráda jezdila i děvčata uklízet. K velkým pomocníkům patřili i tři školníci, kteří pracovali v ZŠ – pan Jan Jurásek, Jiří Dufek a hlavně Karel Meloun. Na brigády jezdili i učitelé a uklízečky. Chod školy se dařilo udržovat i díky spolupráci s Mechanizačním střediskem ve Starém

na které jsme si nevzpomněli, a ty, které jezdily na školy v přírodě s prvním stupněm, kterých se zde vystřídaly desítky.

Škola v přírodě neměla jen své příznivce, ale i několik odpůrců. Vystupovali s názory, že se v Rožďalovicích lyžovalo vždy na Židáku, tak proč jezdit jinam. Proč nevyužívat na vycházky přírodu v okolí Rožďalovic. V neposlední řadě se řešily obavy, že se nezvládneme starat o tak vzdálený objekt a nezískáme finanční prostředky na jeho provoz. Ty byly neopodstatněné, protože vybrané peníze stačily na běžný provoz a z ONV Nymburk byly posílány prostředky nad rámec rozpočtu základní školy.

Když se po letech setkávám s bývalými žáky, kteří na Proseči byli, většina z nich



Účastníci jedné z brigád

Dubu a s JZD v Proseči. Největší podíl na zprovoznění a chodu školy měli pracovníci JZD Košík. Spolupráce se dařila i s Prefou a Strojobalem. Na Proseč jezdili zaměstnanci z údržby a zedníci, například zde byl pan V. Adamec a J. Beneš malovat. Díky jmenovaným i těm, jejichž jména v tomto článku nezazněla (a bylo jich požehnaně – málokterý rodič se některé z brigád nezúčastnil), fungovala „Proseč“ celých dvacet let.

Za tu dobu se zde vystřídalo nespočet dětí. O jejich žaludky se staraly nejen kuchařky, např. paní Čapková, Krejčíková, Štrobachová, Dontová (Rožďalovice), Horáčková, Jiránková (Nymburk), ale hlavně maminky Plíšková, Sedláčková, Jurásková, Vosečková, Špígllová, Khunová, Renčová, Veselá (Rožďalovice), Hynoušová, Svobodová (Košík), Severová (Podlužany). Prosíme za prominutí ty,

na pobyty vzpomíná ráda – na tříptící se sních na Kamenném, na lyžování na Rašovce, na večerní programy na chatě. Pro mnohé to byla srdečná záležitost. Vzpomínám na deváťáčky, které brečely, když odjížděly naposledy z Proseče, že už se sem nikdy nevrátí. A pokud by se chtěl někdo seznámit s historií školy v přírodě v Proseči, měl by navštívit tamní půdu a přečíst si všechny vzkazy a podpisy žáků, kteří zde po celá léta pomáhali. Provoz školy skončil odchodem ředitele Vladimíra Laciny v roce 2000. Nenašel se další pokračovatel, který by jí věnoval část svého života.

*Milena Zabrádková ve spolupráci
s O. Suchoradským a V. Lacinou*

(Bez těch dvou by Proseč
nebyla tím, čím byla.)

Zásluhy Tomáše Garrigua Masaryka a legií o vznik Československa

K nedávnému stému výročí bitvy u Zborova přijali naši zákonodárci slavnostní deklaraci, že se vítězství legionáři zasloužili o stát. Podobně se dávno předtím zachovali předváleční poslanci, když stejnou zásluhu přiznali našemu prvnímu prezidentovi. Zatímco třem tisícovkám oslavovaných hochů od Zborova bylo v době bitvy většinou něco málo přes dvacet, dovršoval profesor Masaryk již sedmý křížek. Zpočátku osamocený emigrant a v podstatě samozvaný bojovník za práva Čechů a Slováků se během dvou válečných let dopracoval do pozice mezinárodně uznávaného představitele národního odboje a přirozeného vůdce vzrůstajících dobrovolnických jednotek.

Tato pozice v čele Národní rady československé byla uznávána nejen vlivnými krajany v USA a dohodových státech, ale před Zborovem ji potvrdil i sjezd našich krajanů, dobrovolníků a zajatců v Rusku. Pan profesor si poté mezi nimi rychle získal přirozenou autoritu a respekt a mladí legionáři mu důvěřovali jako starému zkušenému otci.

Ve svých 67 letech byl Masaryk už dle dobových norem velebný kmet. Na konci prvního roku Velké války se nicméně odhodlal k velice riskantnímu a dobrodružnému kroku. Místo aby si doma v klidu užíval stáří z pozice vlivného univerzitního profesora a poslance vídeňského parlamentu, tak se s mladší dcerou na zapřenou vydal na nejistou a zpočátku zcela soukromou zahraniční misi.

Při odjezdu totiž nejen on předpokládal, že vítězící Rusové do jara obsadí české i slovenské území a on pak bude u dohodových velmocí lobbovat za demokratický charakter uvažovaného Československého království a přitom se rychle vrátí domů. Tam totiž vystavil možné perzekuci nemocnou ženu a tři dospělé děti.

O svých představách proto jen rámcově informoval pouze několik přátel a nemohl se vykázat ani pověřením od české politické reprezentace. Její představitel si pak ještě dlouho, v podstatě až do posledního roku války, udržovali náležitý odstup od soukromé osvobozené války starého profesora a do poslední chvíle za peci doufali v nemožné, totiž v dohodu s Němci a Maďary na federalizaci monarchie na národním a demokratickém principu.

Paradoxně tak byly Masarykovy pozice v čele zahraničního odboje mnohem více podporovány halasným odporem Němců a Maďarů k jakékoli dohodě s Čechy a dalšími Slovy v monarchii nežli domácí politickou scénou.

Změna nastala až po uznání Masarykovy Národní rady jako exilové vlády budoucího česko-slovenského státu vládami dohodových velmocí. K tomu ale došlo až během posledního válečného léta. Předtím musel samozvaný bořitel monarchie projít mnoha bolestnými zkouškami.

Brzy po odchodu z vlasti se totiž nic z očekávaných předpokladů nenaplnilo. V létě 1915 byli Rusové rychle vytlačeni od Krakova a ze slovenského východu za své hranice, doma policejní perzekuce postihla nejen vyčkávací představitele české opozice, ale posléze i dceru Alici. Nejstarší syn Herbert umírá na tyfus a mladší Jan našťastí přežije válku v internaci za frontou u koní.

Věrní přátelé proto profesora varovali, aby se ani nevracel a aby v nepříznivé době raději ani s ničím protirakouským v cizině nevystupoval. Starý pán ale měl svou hlavu a vlastenecký idealismus s mesiášskými sklony. Na osamocený a nepochopený zápas o vlastní pravdu si ostatně již předtím doma během letitých bojů o rukopisná falza a při protizidovských pogromech během procesů s Hilsnerem dostatečně přivykl. Tehdy se v Praze stal dlouhodobým terčem hnusných štvanic a jako tzv. zrádce národa a židovský zaprodanec uvažoval o odchodu do Ameriky. Rovněž v politice byl svérázný solitér, když se jako jediný zástupce vlastní ministrany coby poslanec sedm let snažil uplatnit v rozhádaném vídeňském parlamentu.

Přesto, nebo právě proto ho tolik nepřekvapilo ani nezaskočilo, když se za ním na nejistou zahraniční misi z více než stovky českých vrcholových politiků vydal jen jediný přestárlý a problémový rusofil Dürich a když mu oddaný Beneš ještě z domova oznamoval, že při peněžní sbírce na zahraniční odboj nezískal žádné větší mecenáše. Zatímco opatrní domácí vlastenci tehdy přispěli částkou přesahující dnešní tři miliony korun, věnovali štedří američtí krajané a mecenáši později na rozjezd riskantní akce více než 57 miliónu.

Tehdy se Masaryk ještě bez prostředků, před příchodem Beneše a získáním

Štefánika, jako osamocený voják v poli srdnatě a dle mnohých současníků i pošetile odhodlal ke kroku, od kterého již nebylo návratu. Za situace nejméně příznivé totiž počátkem července 1915 na dvou místech v neutrálním Švýcarsku využil jedinečné příležitosti a při slavnostech k výročí 500 let od upálení národního mučedníka Jana Husa vystoupil jako soukromá osoba s myšlenkou nezávislého státu Čechů a Slováků.

Tento krok do tmy vyvolal na domácí politické scéně značné rozpaky i zděšení, na profesora byl doma vystaven zatykač pro velezradu, dcera Alice byla uvězněna a manželka policejně sledována.

Ale do sedmi měsíců vzniká v Paříži za podpory Štefánika, Beneše a amerických i dohodových krajanů a štedrých mecenášů politický orgán zahraničního odboje a Dürich se Štefánikem odjíždějí do Ruska, aby získali podporu carské vlády pro zformování dobrovolnické střelecké brigády z početných českých a slovenských zajatců i z řad usedlých krajanů.

Tam před bitvou u Zborova po pádu carismu přijíždí i Masaryk, aby stál v čele grandiózní náborové akce, jejímž výsledkem byl vznik početného armádního sboru. Ten se v posledním roce války při bojích s bolševiky a jejich německými a maďarskými přísluhovači v Povolží, na Uralu a transsibiřské magistrále zasloužil zejména o zastavení přesunu statisíců německých a maďarských zajatců na západní frontu, a výrazně tak omezil snahu o prodlužování války.

Zároveň jsou početné pluky čs. legií zformovány a do bojů nasazeny i ve Francii a Itálii a tím je definitivně prolomeno váhání dohodových velmocí v otázce rozpadu habsburské monarchie na národní státy.

K tomu pak Masaryk obvykle jen skromně poznamenával, že bez legií by nebylo naší státní samostatnosti a ještě dodával, že bez Sokola by nebylo legií.

Zarputilé odhodlání starého pána podpořené zbraněmi legionářů tak bylo rozhodujícím impulzem, bez něhož by poválečné uspořádání vztahů mezi ekonomicky slabšími a politicky méně zkušenými Čechy a Slováky a jejich favorizovanými německými a maďarskými protivníky patrně doznalo úrovně značně odlišné.

PhDr. František Dudek, CSc.

Pomník padlých na Hasině

Psal se rok 1918 a tehdejší hasinský kronikář Josef Pajkrt zapsal do pamětní knihy obce Hasiny: „Nadešel 28. říjen 1918. Blaník se otevřel a hrdinové, ne z něj, ale z bojišť ruských, francouzských a italských se svým velitelem, osvoboditelem T. G. Masarykem nastoupili radostnou cestu do osvobozené vlasti, státu Československého. Dříve než popisovati budu tuto dobu, nastávající již ve vlastním státě, vzpomenu s hlubokou soustrastí těch, kteří nedočkali se této radostné chvíle a složili svůj mladý věk na dálných bojištích ruských, italských a srbských. To jest daň na lidských životech z této poměrně malé vesnice.“ Následuje třináct jmen vojáků, z nichž nejmladšímu bylo osmnáct let. Jejich jména jsou zaznamenána na pomníku padlých na okraji Hasiny. Postavení a odhalení tohoto pomníku provázely události, které zůstaly zachovány díky peru kronikáře.

Na jaře v roce 1938, v roce 20. výročí samostatnosti Československé republiky, se obecní zastupitelstvo začalo zabývat postavením pomníku padlých občanů Hasiny, kteří padli v první světové válce. Podoba pomníku byla schválena a k jeho realizaci byl vybrán rožďalovický sochař Karel Nechánský. Ve výběru místa, kde by měl pomník stát, také nepanoval jednotný názor. Nakonec bylo vybráno místo na kraji obce, směrem od Rožďalovic. Pozemek byl v rožďalovickém katastru, a tak bylo odhlasováno, pozemek od Rožďalovic koupit. Městské zastupitelstvo v Rožďalovicích žádosti vyhovělo a pozemek o velikosti 33 arů byl 21. dubna vyměřen. Cena pozemku byla dohodnuta na 1000 Kč. Okamžitě po koupi pozemku byly započaty práce na jeho úpravě. Bylo usneseno v obecním zastupitelstvu a v hasičském sboru, že práci na úpravě terénu se zúčastní každý, kdo po práci bude mít čas, a práce se budou provádět tak, aby pomník mohl být odhalen v květnu. Všichni dělali, co mohli, a tak odhalení pomníku bylo stanoveno na 22. května. Byla zajištěna hudba kapelníka Chromovského z Rožďalovic, pozvány různé spolky a hasičské sbory. Ženy napekly koláče, které chtěly prodávat a připravily další pohoštění. Všechno bylo připraveno, místo naposledy posy-

páno pískem a pomník stál zahalen, připraven k aktu odhalení.

Politické poměry se ze dne na den zhoršily. Němci žijící v pohraničí narušovali stále více pořádek a napadali tamní české občany s velkou podporou sousedního Německa. Muselo být povoláno vojsko k obnově pořádku na hranicích, a tak 21. května narukovali na hranice i záložníci z Hasiny. Od 21. května až do 13. srpna byl pomník zahalen a čekal, až se doba uklidní natolik, že se odhalení bude možno uskutečnit. Mezitím vrátili se záložníci domů a pomník byl odhalen 14. srpna. Slavnosti odhalení pomníku se zúčastnilo velké množství občanů místních, přespolečných a krojovaných hasičů z okolních sborů. Počasí bylo krásné a hasičský dorost předvedl národní tanec „kanafasku“, cvičení se stříkačkou a živý obraz. Slavnostní proslov přednesl tehdejší starosta obce Alois Rodan. Hudba

zahrála státní hymnu a po odhalení pomníku píseň „Hej, Slované“. Následoval koncert a veselice na tanečním parketu. V tu chvíli nikdo netušil, že zanedlouho bude vyhlášena mobilizace a zradou tehdejších spojenců složíme zbraně a nastanou léta německé okupace.

Po obsazení republiky německými vojáky byl reliéf T. G. Masaryka sejmut z pomníku a uschován. Přežil celou okupaci na půdě v seně u Zitů. Po osvobození zaujal své původní místo a po únorových událostech v roce 1948 byl sejmut podruhé.

V rámci 80. výročí úmrtí prezidenta T. G. Masaryka byl 16. září letošního roku pomník padlých na Hasině slavnostně uveden do původního stavu.

*Podle hasinské kroniky
zpracoval Ruda Valeš*



Původní pomník padlých na Staré Hasině s reliéfem TGM nedlouho po svém odhalení

Stotřicáté výročí úmrtí významného pedagoga Gustava Adolfa Lindnera

*Nejde o to,
mnoho-li člověk do sebe přijme,
nybrž podobně jako u potravy tělesné,
mnoho-li zažije.*

G. A. Lindner

Osobnost Gustava Adolfa Lindnera, evropského myslitele v oblasti výchovy, je pro naši pedagogiku neobvykle významná, neboť byl nesporně jedním z největších pedagogů 19. století u nás.

Narodil se 11. března 1828 v Rožďalovicích jako prvorozený syn panského sládky lobkovického pivovaru Václava Lindnera a jeho druhé ženy Kateřiny. Z tohoto manželství měl Gustav Adolf sourozence – Alexandra, Eduarda, Johanku a Josefa. Z prvního manželství svého otce měl i sestru, o níž se však nikdy nezmiňoval.

Základní školní vzdělání získal česky na triviální farní škole v Rožďalovicích. Zde se kromě náboženství učil čtení, psaní, počítání a skládání nejnужnějších písemností. Mimo to jej rodiče nechávali přiučovat domácím učitelem Havlíkem. Později přešel na hlavní školu do Jičína. Protože zde patřil k nejlepším studentům, byl později přijat do první třídy piaristického gymnázia v Mladé Boleslavi. Z profesorů vzpomínal hlavně na prefekta P. Rudberta Lopatu „dvojctihodného rectora Gimnasia Bol.“, jehož věta: „Každá náklonnost neb zvyk, jakmile se nechá vyrůst v náruživost, jest krajně nebezpečná“, se Lindnerovi vtiskla hluboko do paměti. Z mladoboleslavského gymnázia odešel po pěti letech studia, patrně pro špatnou známku z chování. Středoškolské vzdělání dokončil na akademickém gymnáziu v Praze s výborným prospěchem. Následující dva roky (1844–1846) strávil ve zdech Klementina, kde začal studovat filozofii.

Nábožensky byl v té době tolerantní, a protože prošel vážnou katolickou výchovou, byl zbožný, snadno se povznášel k tónu modlitby, nebyl však předpojatý, měl své pochyby, ale snažil se je vyložit ke své spokojenosti. Přemýšlel o tom, že v klášteře by našel klid-

ný přístav, který by ho ochránil před lidskou zlobou a všelijakou pohromou marného světa. Nežil však žádným asketickým životem, často se zúčastňoval s přáteli zábav, vábily ho výstavy a koncerty. Hodně se zajímal o veřejné záležitosti. Byl veselý, rád se bavil se ženami, také chodil často tančit. Přesto se snažil přesvědčit, že Bůh a náboženství jsou středem všeho. Lindner

jeho rodiče probděl u jeho lůžka, když se o něj smrt pokoušela. Měl často akutní bolesti očí, špatně viděl a musel nosit brýle. Stěžoval si na bolesti hlavy a měl obavy z tuberkulózy, na kterou v roce 1867 zemřel jeho bratr Eduard a o dva roky později i bratr Josef. Sám přiznával, že vlivem sebepozorování se stal hypochondrem a melancholikem.



těchto let je typem dospívajícího jinocha, u něhož se hromadily zmatky duchovního a tělesného dospívání.

Později bydlel na Malé Straně společně s bratrem Alexandrem, který v Praze rovněž studoval. Gustav Adolf jak mohl, odjížděl do rodných Rožďalovic, kde měl své milované rodiče, kterým byl vděčný za jejich péči, neboť jeho zdraví nebylo příliš pevné. Údajně byl v mládí těžce nemocen, v jednom z deníků vzpomíná, kolik nocí

Přemýšlel o vstupu do semináře, ale aby se stal knězem, si přáli hlavně rodiče a jeho učitel náboženství v Rožďalovicích P. Šorejs. V říjnu roku 1846 nakonec do litoměřického semináře vstoupil, protože Rožďalovice patřily do litoměřické diecéze. Jeho tvorba z tohoto období je především filozofická.

Hnutí za svobodu a konstituci, jež zachvátilo od jara roku 1848 veřejnost, proniklo i za zdi seminářů. V petici

biskupovi, ke které se Lindner připojil, studenti žádali svobodu a konstituci. Jejich žádosti byly zamítnuty a Lindner byl vyzván, aby opustil seminář. Odjel strávit prázdniny do Rožďalovic k rodičům. Dne 23. září 1848 pak odjel do Prahy, kde nastoupil jako domácí učitel u Dr. Mayera, majitele Folimanky. Vedle toho spolupracoval s českým *Ranním listem* a čile se účastnil veřejného života jako člen radikální Lípy slovanské. Pomýšlel na politickou a veřejnou činnost, a proto se nechal zapsat na práva. Po roce studií však zjistil, že mu práva nevyhovují, a začal se připravovat na cestu středoškolského profesora.

Prázdniny strávil sháněním podpisů pro zřízení okresního soudu v Rožďalovicích, hraním ochotnického divadla v rodném městečku, a hlavně navazováním přátelství s dcerou křineckého sládky, Emílií.

Do Prahy se vrátil s jasným úmyslem složit zkoušky, aby se mohl stát středoškolským profesorem. Po jejich složení nastoupil 17. května 1850 jako suplent na piaristickém gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou, kde učil fyziku a češtinu. Své matce v dopise napsal, že u něj složil privátní zkoušku i hrabě Kinský.

Od 15. září 1851 začal působit na gymnáziu v Jičíně, nejdříve jako suplent a od 20. května 1853 jako řádný profesor. V té době se připravoval i na rigorózní zkoušky, které složil s výsledkem velmi dobrým, takže dostal aprobaci s pochvalou.

V Jičíně se mu líbilo, protože to bylo blízko jeho rodného města. Učil zde filozofické propedeutice, matematice, fyzice, geologii, fyziologii rostlin, nauce o geografickém rozšíření zvířat a rostlin a němčině. Mimo to působil i jako suplující profesor tělocviku.

Na taneční zábavě v Jičíně se seznámil a zamiloval do „ztepilé děvy“ Emy Raabové, ale i přes hluboký cit toto nebyla šťastná láska. Ema byla z kruhu typických měšťáků, a Lindner tak nahlédl do života, kde majetek a pohodlí byly vším. Byl tím hluboce otřesen. Ema, která snad měla Lindnera upřímně ráda, byla povahově velmi odlišná, a tak Lindner příliš nelitoval, když zásluhou nepřátelských vlivů

láska skončila. Šťasten v té době nebyl ani ve škole, neboť byl obviněn katechetou, že ve vyučování logiky používal protinábožensky vyznívající příklady. Pravda byla jiná. Katecheta, páter Korbec, jej udal z osobních důvodů, neboť Lindner se stal nechtěným svědkem jakési intimnosti mezi matkou Emy a tímto katechetou. Na základě Korbelcova udání s ním bylo v říjnu 1854 zavedeno disciplinární řízení, které skončilo ministerským rozhodnutím ze dne 14. března 1855, aby byl přeložen mimo Čechy, do jihoštyrského města Celji.

A tak dne 11. dubna 1855 nastoupil v Celji do svého šestnáctiletého vyhnání. Z počátku zde byl velmi nešťastný, naplněn zklamáním, neklidem a pochybnostmi, na nichž měla nemalý podíl jeho občasná choroba. Město mělo v té době asi tři tisíce obyvatel, převážně slovinských přistěhovalců a německých osadníků. Bylo zde i několik českých a italských rodin.

Po nějaké době zde našel přítele, majitele tiskárny Eduarda Jeretina. V Jeretinově domě se seznámil s Magdalénou Zamolovou, o šest let mladší Němkou italského původu, kterou všichni nazývají Maričkou. Lindnerovi se Marička líbila, protože v ní našel ideál skromné, dobré, veselé a pracovitě ženy.

Jeho rodiče nebyli příliš tímto vztahem nadšeni, ale nestavěli se proti, spíš měli obavy, zda je to láska trvalá. Aby si udělali představu o budoucí nevěstě, navštívil ho jeho bratr Alexandr. Dojem, který si o Maričce odnesl, byl patrně příznivý, protože posledního března přišel z domova dopis, který jeho volbu schvaloval.

Základ, na němž chtěl Lindner vybudovat své manželství, lze nalézt v jeho deníku: „Že úcta musí být duší manželství, úcta k mužovi, to rád připouštím, ale neméně důležitý je druhý faktor – láska, totiž náklonnost.“ Dne 6. června 1856 požádal místního stavebního podnikatele Ivana Zanolu a jeho manželku Kateřinu, rozenou Pituelli, o ruku Maričky. Svatba se konala 6. srpna v Petrovčicích u Celji. V rodině Zamolových našel náhradu svého domova a místo, kam se utíkal v těžkých chvílích svého života.

Jeho rodinný život byl šťastný – manželství splnilo, co si od něho sliboval. Jeho rodina se rychle rozrůstala. Nejdříve přišla na svět Hermína Irena Marie (19. ledna 1857), pak Adéla Augusta Johana (7. září 1858), Gustav Adolf (19. ledna 1860), Olga Marie Kristýna (10. prosince 1861), Richard Ladislav (21. března 1864), Marie Magdalena (20. února 1866) a Berta Kateřina (12. března 1867). Na své děti se díval nejen očima otce, ale i očima psychologa a vychovatele.

Působil stále na místním německém gymnáziu, které mělo koncem prvního roku jeho působení v Celji 174 žáků. Ředitelem gymnázia byl v době jeho nástupu Ehrebert Fettinger, kněz benediktinského řádu z Admontu, na něhož neměl Lindner nejlepší vzpomínky. Nazýval ho „hulvát“ a „direktorem bestií“, neboť to byl člověk hrubý, nevzdělaný a líný. Lindner se často pozastavoval nad životem svých kolegů, kteří neměli žádné zájmy a mnohdy byli bez vlastního mínění. Vedle svých hlavních předmětů učil dočasně i dva nepovinné předměty – tělocvik a těsnopis.

Z Celji odjel 15. dubna 1867 Lindner do Prahy, aby složil poslední rigorózní zkoušku ze světových dějin. Promoval 17. dubna v malé promoční aule Karolina. Dosáhl tedy toužebného titulu o hodně později, než doufal.

Dne 31. srpna 1869 byl jmenován okresním školním inspektorem, a to ho podnítilo, aby se s odvahou pustil do různých školních problémů. Hned v první zprávě si stěžoval na přetíženost škol (ve třídě bývalo až 100 žáků), žádal více učitelů, upravil učební plány, zaváděl nové předměty, např. zeměpis, dějepis, přírodopis, snažil se o zlepšení metod a didaktických pomůcek. Doporučoval omezení tělesných trestů.

Toužil se vrátit do Čech a najít místo, kde by mohl klidně vědecky pracovat. Obával se, že jestliže se nevrátí do Čech před zamýšleným provedením federalizace Rakouska, uvízne ve Štýrsku navždy.

Dr. Hana Knoblochová

(dokončení v příštím čísle)

Vzpomínka na Vendu Lekeše

Vpátek 7. července 2017 jsme se rozloučili v síni nymburského krematoria se spoluobčanem, milovníkem přírody a dobrým člověkem MUDr. Václavem Lekešem. Zemřel 29. června 2017 ve věku nedožitých 90 let.

Kdo byl vlastně MUDr. Václav Lekeš? Narodil se 2. září 1927 jako prvorozený syn v rodině rožďalovického lékaře MUDr. Václava Lekeše st. Po absolvování čtvrté třídy obecné školy v Rožďalovicích přešel na klasické osmileté gymnázium do Mladé Boleslavi. V roce 1945 nastoupil ke studiu medicíny na znovuotevřenou lékařskou fakultu v Praze. Studium zakončil promocí v roce 1952. Svoji lékařskou praxi zahájil v nemocnici v Trutnově, později působil jako obvodní lékař v Maršově a v Jánských Lázních působil jako lázeňský lékař v tamním sanatoriu. V roce 1958 odešel z místa zástupce primáře sanatoria, aby nastoupil jako obvodní lékař v Rožďalovicích, a vystřídal tak svého otce na rodinném postu. Převzal také patronát nad tradičně dobrou činností místní skupiny Československého červeného kříže, vedené jeho matkou, sestrou Hanou Lekešovou. Časté besedy se zdra-



Venda, matka Hana Lekešová, otec MUDr. Václav Lekeš a sestra Hana Khunová-Lekešová

votnickou tematikou, které pořádal pro širokou veřejnost, byly nejen poučné, ale i doplněné historkami z cest za poznáváním přírody. Od mládí miloval přírodu a svět motýlů mu učaroval natolik, že shromáždil pozoruhodnou sbírku vzácných exemplářů. Jeho touha po poznávání přírody ho často vedla i mimo rožďalovickou lokalitu. Se svým kamarádem Pepíkem Vyhnánkem procestovali za přírodními krásami téměř celé Česko a Slovensko.

Dne 28. října 2015, při příležitosti oslavy svátku vzniku samostatného československého státu a v roce výročí 675 let povýšení Rožďalovic na město, byla MUDr. Václavu Lekešovi slavnostně předána z rukou starosty a místostarosty města pamětní medaile města Rožďalovic za celoživotní přínos v oblasti propagace a ochrany přírody.

Čest jeho památce!

Rudolf Valeš



MUDr. Václav Lekeš (zcela vlevo) s družinou Československého červeného kříže Rožďalovice

Jak se doktor Lekeš mýlil

Když jsem v roce 1986 začal pracovat jako inspektor státní ochrany přírody (SOP) na odboru kultury (!) Okresního národního výboru v Nymburce, měl jsem „k ruce“ několik dobrovolných pracovníků, kteří dobře znali svůj region. Podle tehdejšího zákona o ochraně přírody tito konzervátoři a zpravodajové SOP mohli navrhovat k vyhlášení chráněná území nebo ochranu stromů, často se účastnili i jednání při různých zásazích do přírody.

Jedním z nich byl i doktor Václav Lekeš, který právě v té době úspěšně bojoval proti zavezení orchidejové louky vytěženým bahnem z Hasinského rybníka. Sběratel motýlů, amatérský přírodovědec, znalec a milovník, ale především ochránce rožďalovické přírody.

S ochránci přírody jsme se scházeli jednou měsíčně v Polabském muzeu v Poděbradech nebo na víkendových terénních seminářích, které se pořádaly v různých chráněných územích. MUDr. Lekeš byl vždy středem pozornosti díky svému všeobecnému přehledu, přírodovědným znalostem, i proto, že byl velmi zábavným společníkem.

Během těchto cest a nočních lovů motýlů jsme si od něj vyslechli bezpočet historek hlavně z jeho lékařského života, ale nikdy jsem neviděl doktora v praxi.

Až při naší letní „expedici“ do jižního Bulharska v roce 1989. Tady je třeba připomenout, že na konci osmdesátých let mohli obyčejní čeští smrtelníci cestovat pouze do socialistických států, když ovšem překonali nejružnější obstrukce na státních hranicích. Právě jižní část Bulharska byla takovou Mekkou našich přírodovědců. Území velmi zajímavé a krásné, ale dál na jih už se nesmělo.

Při noční zastávce v údolí řeky Strumy spadla kolegovi Mikiškovi na hlavu špatně zajištěná kapota auta. Doktor tržnou ránu nejprve opatrně polil čerstvě otevřenou bulharskou Pliskou, a zatímco nechal alkohol v ráně působit, načatá brandy střídavě putovala mezi zraněným a ošetřujícím. Pak jsme se přidali i mi nezranění a po druhé lahvi doktor ránu zashil... Třeba říct, že ráno jsme dávali útržky toho, co se vlastně večer předtím odehrálo, dohromady jen velmi těžko.

Nakonec jsme doputovali až za městečko Melnik, nadohled řeckých hra-

nic. Vylezli jsme na kopec, dalekohledy se dívali do Řecka a doktor Lekeš smutně povídá: „Copak vy, mládenci, vy se tam třeba ještě někdy podíváte, ale já už ne, je to v prdeli...“

Sešel se rok s rokem a už jsme „svištěli“ starou škodovkou Řeckem až na jih Peloponésu. Jako by dostal novou krev do žil, užíval si pan doktor svobodu plnými doušky – přírodu i památky, a třebaže příliš nevládl cizími jazyky, získával si svým bezprostředním vystupováním i lidi. Až na tu paní, kterou vyrušil v jednom z kempů ve sprše, když mu tam za světlem vlétla vzácná mūra...

Devadesátá léta, než se dostavily bolesti nohou a postupně další neduhy, si doktor Lekeš opravdu užíval. Společně jsme projeli ještě celou Korsiku, vydal se na nebezpečnou cestu do Gruzie, opakovaně na Slovensko, po českých zemích. Sbíral, preparoval, určoval, fotografoval...

A mnohokrát, když jsme tak v noci seděli, jsme na jeho památnou větu vzpomínali.

Ještě, že se mýlil...

Jiří Rejsek



Doktor Václav Lekeš se svým „žákem“ Stanislavem Markem na lovu motýlů (jižní Morava 2004, foto z archivu Josefa Matouše)

Kroužkování ptáků na Zrcadle 2017

Letošní ročník tradiční odchytové kroužkovací akce na rybníku Zrcadlo nedaleko Kopidlna na Jičínsku nezačal zrovna šťastně. Plánovaný sraz účastníků v pátek 11. srpna musel být zrušen pro intenzivní a vytrvalý déšť. Na tábořišti jsme se sešli až v sobotu 12. dopoledne. Přišli jsme tak o jedno odchytové ráno. Jak se později ukázalo, litovat jsme tohoto prodlení nakonec nemuseli.

Jako každý rok bylo v rákosinách a pobřežních porostech nataženo více než 100 metrů odchytových nárazových sítí určených především pro odchyt drobných pěvců. Letošní ročník se zaskvěl především počtem odchycených druhů. Kromě běžných rákosinových druhů, jako jsou všechny čtyři druhy rákosníků, cvrčilka slavíková a zelená nebo strnadi rákosní, byly kroužkovány i poněkud nečekané druhy, např. rehek domácí i zahradní, všechny čtyři druhy pěnic, šoupálek krátkoprstý, pěvuška modrá, oba druhy bramborníčků, ale také třeba sedmihlásek hajní, konopka obecná a dlask tlustozobý. Velkou ozdobou v síti byl nádherně vybarvený dospělý samec sýkořice vousaté. Nečekaný byl i počet letos okroužkovaných slavíků modráčků – celých 23 nově okroužkovaných jedinců.

Z nepěvců jsme se mohli potěšit s chrástaly vodními, krahujcem obecným, který se chytil do sítě na pěvce při

pronásledování vlaštovek nad nocovištěm, puštíkem obecným, kalousem ušatým, ale také ledňáčkem říčním. Celkem bylo na letošní akci odchyceno 45 ptačích druhů.



Rákosník tamaryškový

Avšak nejskvostnější drahokam jsme ze zrcadlových rákosin „vyrýžovali“ v úterý 15. srpna v 8.15 hod. Byl to vlastně takový nenápadný, drobný pěvec. Visel ve druhé kapse odshora poslední sítě asi 2 metry od hranice rákosí a vodní hladiny, do sítě přiletěl ze západního směru. Tímto pokladem nebyl nikdo jiný než rákosník tamaryškový (*Acrocephalus melanopogon*), jehož

starší české jméno zní ještě libozvučněji – palašník tamaryškový. Označen byl kroužkem TL 13775. Jedná se již o druhý odchyt tohoto vzácného návštěvníka na rybníce Zrcadlo. První

odchyt tohoto druhu zaznamenal Jaroslav Klápště v roce 2004.

Nezajímavý nebyl ani případ tohoto ročního strnada rákosního s vrozenou vadou spodní čelisti zobáku. Ta byla rozdvojená a obě části zdeformované. Jedinec byl ale v dobré kondici, takže se zdá, že i s tímto hendikepem je schopen normálně přijímat potravu.

Kromě krásných odchytů byla zaznamenána i zajímavá pozorování. Rákosiny rybníka Zrcadlo, jako tradiční nocoviště v tomto období, každý večer navštívilo 22 tisíc špačků obecných a 4–5 tisíc vlaštovek obecných s nemnoha břehulemi říčními a jiříčkami obecnými. Úchvatný zážitek nabídli starý a mladý orel mořský, které ve výši svými nálety atakovali včelojed lesní, káně lesní a poštolka obecná. Nechyběly ani letos přeletující kolihy velké. Na vlaštovky si vyšlápl i ostříž lesní. Hned první ráno nám zpříjemnilo hejno 30 exemplářů jeřába popelavého.

Počasí letos kouzlo všemožné výjevy. Od tropických veder po průtrže mračen, od černočerných bouřkových kumulonimbů přes dvojitou duhu až po neuvěřitelně nádherné západy slunce.



Slavík modráček

Vladimír Šoltys

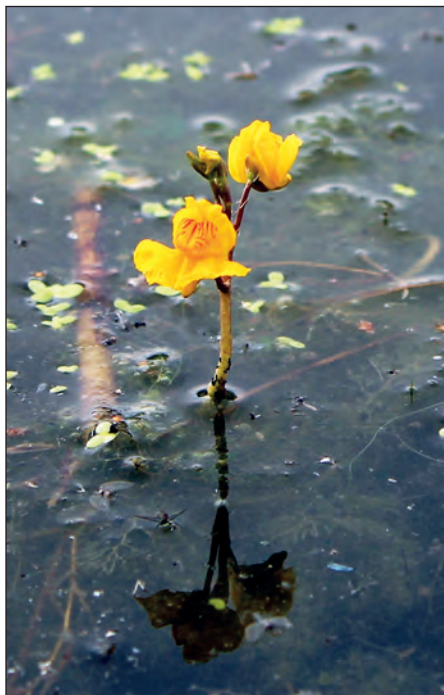
Bublinatka ještě nevečeřela

Milovníci starších českých filmů jistě pochopili, že bublinatka je, stejně jako Adéla z filmu Oldřicha Lipského a scenáristy Jiřího Brdečky, masožravá rostlina. Na rozdíl od filmové hrdinky ji však nestvořil baron Rupert von Kratzmar, zvaný Zahradník, ale je součástí naší přírody po miliony let.

Ano, přestože si většinou masožravé rostliny spojujeme hlavně s tropickými pralesy, tři rody se vyskytují i v České republice. Všechny – rosnatky (*Drosera*), tučnice (*Pinguicula*) i bublinatky (*Utricularia*), jsou ale velmi vzácné, často kriticky ohrožené. Za jejich ohrožení může samozřejmě člověk, který od nepaměti vysušuje krajinu, melioruje louky a bažiny, zavazuje tůňky – tedy ničí přirozené biotopy těchto rostlin.

Proto se první rod na Rožďalovicích a v jeho blízkosti nevyskytuje vůbec a tučnice má jednu malou lokalitu nedaleko Loučeně. Tak se u nás můžeme setkat jen s bublinatkami, na druhy nejpočetnějším rodem masožravých rostlin na Zemi (cca 200, v ČR asi 6 druhů).

Jedná se o vodní rostliny, jejichž prýty (tedy stonek, listy, pupeny a květy) jsou bez kořenů a vznášejí se na hladině. Z vody se vynořuje řídký hrozen



několika krásných, žlutých, asi centimetrových květů, které svou stavbou trochu připomínají orchideje.

Při bližší prohlídce listových úkrojků si nemůžeme nevšimnout velkého množství „kuliček“ velikosti asi 2 mm. Jedná se o lapací měchýřky, které jsou naplněny vzduchem a mají dvě funkce. Udržují rostlinu při hladině, ale hlavně, jak napovídá jejich název, slouží k chy-

tání kořisti. Zatímco Adéla si dopřávala taliány, psy, případně lidi, a spouštěcím mechanismem byla Mozartova ukolébavka, bublinatka má měchýřky, kterými loví zejména drobné vodní korýše – např. perloočky nebo buchanky. Neuvěřitelně důmyslná past podtlakem „vcucne“ živočicha, který se k ní přiblíží, a za kořisti se rychlostí blesku uzavře víčko. Uvězněný korýš, nebo hmyz hyne a rostlina vstřebává z jeho těla potřebné látky (více na [youtube.com/watch?v=UMwimEo8oXY](https://www.youtube.com/watch?v=UMwimEo8oXY)).

V letošním létě jsem našel hezkou populaci bublinatky jižní (*Utricularia australis*) na Pílském rybníku a menší pak v rybníčku Knížek u Bahenských luk. Nevylučuji její výskyt na dalších podobných lokalitách, i když těch je již opravdu pomálu. Stejně tak je možný i nález některého z dalších druhů, neboť z již zmíněné loučeňské lokality jsou kromě tučnice uváděny dokonce tři druhy bublinek.

V každém případě si tyto pozoruhodné rostliny zaslouží nejen naši pozornost, ale zejména ochranu posledních lokalit, na nichž se vyskytují.

Jiří Rejsek



Populace bublinatky jižní v rybníčku Knížek

Včelařský rok začíná už v létě, říká Vojtěch Nechánský

Už několik let jsem se připravoval na chov včel, ale teprve letošní zimu padlo konečné rozhodnutí. Obrátil jsem se tedy na jednatele místní včelařské organizace pana Vojtěcha Nechánského a zjara jsem se stal jedním z členů této organizace. Pan Nechánský byl od samého začátku mým průvodcem a jednou z prvních věcí, kterou jsem se od něj dozvěděl, bylo, že včelařský rok začíná v létě...

Jak dlouho včelaříte, jak jste se ke včelaření dostal?

Včelařit jsem začal v roce 1975 a bylo to vlastně z donucení. Po tátovi jsem zdědil 22 včelstev a stál jsem před rozhodnutím, zda včely prodat, nebo začít včelařit.

S rozhodováním mi pomohl děda, který řekl, že prodat by byla škoda, a slíbil mi pomoci. Tak jsem se do toho pustil. Teorii jsem znal, protože odborné literatury bylo doma dost. Horší to bylo s praxí. Učil jsem se za pochodu a učil se z chyb. Těch naštěstí nebylo moc.

Jaká je historie včelaření na Rožďalovicku?

Včelařský spolek pro Rožďalovice a okolí by založen v roce 1905. Bohužel po úmrtí předsedy spolku Jaroslava Tesaře se zápis z ustavující schůze ztratil. Základní organizace Rožďalovice zahrnuje katastry Rožďalovice, Podolí, Zámostí Žitovlice, Pojedy, Podlužany, Košík, Tuchom, Seletice a Sovolusky. V současné době jednáme o přiřazení Břístve, která patří pod Dymokury a kde máme dva včelaře.

Kolik členů má rožďalovická organizace v současné době?

Počet včelařů po určitou dobu kolísal kolem dvaceti. V posledních třech letech zájemců přibývá a v současné době je nás 37 a jeden nečlen.

Tím pochopitelně dochází ke zvyšování počtu včelstev...

Ano, se stoupajícím počtem členů stoupá i počet včelstev. Asi z 220 se stavy zvedly na 386 zazimovaných včelstev. V tom jsou zahrnuty i slab-

ší oddělky. Výnosy medu jsou udávány 12–13 kg, ale ve skutečnosti jsou vyšší, protože někteří včelaři nevyplnili statistické výkazy. Myslím, že pod 20 kg se nikdo nedostal.

Jak se dařilo Vaším včelám?

Já si nemohu stěžovat. Za uplynulých více než 40 let jsem měl jen asi 2 nebo 3 úhyny přes zimu a zdravotní stav včel je dobrý.



Tím se dostávám ke včelím nemocem. Jak moc úspěšný je boj s nimi u nás?

V minulosti se i u nás vyskytl mor včelího plodu. Bylo to v Seleticích, Košíku a tuším, že i v Sovoluskách. Ale to je už více než 20 let. Před několika lety byl zjištěn mor v Křinci a některé naše katastry se ocitly v ochranném pásmu. Byly provedeny kontrolní odběry měli, to je spad na dně úlu. Všechny byly negativní.

Samozřejmě ani nám se nevyhnula invaze roztoče *Varroa destructor*. Tento roztoč napadá včelí kukly v zavíčkované buňce a sáním hemolymfy včelu oslabuje. Prežívá na dospělých včelách. Navíc přenáší i některé virové nemoci. Při silném napadení včelstvo slábne, až uhynie. Proti roztoči se používají gabonové pásky a na podzim, když je včelstvo bez plodu, se provádí ošetření Varidolem, buď fumigací nebo ae-

rosolem. Následně se provádí vyšetření zimní měli (odpad z činnosti včel na dně úlu – pozn JR) na přítomnost roztočů. Za kritický se považuje spad více než tři roztočů na včelstvo. Pak se musí provést ještě jarní ošetření nátěrem zavíčkovaného plodu. U nás je již několik let spad menší než jeden roztoč na včelstvo, takže se dá říct, že jsme relativně zdraví. Ale nesmíme usnout na vavřínech.

V některých novinách se objevily články obviňující včelaře, že „cpou“ do včel hromady chemie, která se dostane do medu. To je samozřejmě nesmysl. Za prvé: veškeré léčení se provádí v době, kdy už ve včelstvu není žádný med ke konzumaci. Za druhé: ty litry chemie spočívají v celkem 6 kapkách Varidolu.

Co dělají včelaři teď, na začátku nové sezony?

Včelařský rok začíná už v létě, kdy včely zakládají generaci dlouhověkých včel, které musí přezimovat. V současné době jsou již včelstva nakrmená a potřebují klid. Vyrusíme je ještě koncem října a v listopadu, kdy budeme provádět ošetření Varidolem. Po skončení ošetření se očistí podložky a vrátí do úlu, aby se na nich zachytila měl, která přes zimu spadne na dno. Tato měl se v lednu odebere a pošle

do veterinární laboratoře na vyšetření na přítomnost roztočů. Včelaři přes zimu nezhájejí. Čeká nás oprava nástavků, dezinfekce prázdných nástavků, čištění rámků, lepení mezistěn apod.

Jaká je asi úspěšnost zazimovaných včelstev – kolik jich asi nepřežije?

U nás jsou ztráty přes zimu minimální, ale stát se to samozřejmě může. Při nedostatečném nakrmení, včely uhynou hladem. Nebo jsou zásoby nevhodně uloženy, včely byly v zimě rušeny, ve včelstvu zůstaly nedostavěné mezistěny. Nebezpečné jsou myši, které zničí plásty se zásobami a včely se ocitnou bez zásob, rejsci, kteří žerou včely a datlovití ptáci, kteří se dokážou proklopat až do úlu. Další příčinou úhynu může být dlouhá nepřetržitá zima. Včely se nemohou prolétnout a vyprázdnit.

Včelaření je, alespoň zpočátku, drahý koníček. Co byste poradil začínajícímu včelaři?

Zájemce o včelaření by si měl nejprve osvojit teoretické základy a seznámit se s veterinárními předpisy. Kdokoli ze zkušených včelařů jim poradí. Mnozí včelaři dělají chybu hned v počátku. Dostanou od nějakého známé-

ho roj nebo oddělek a přivezou si ho k nám. Teprve pak se dozvědí, že musí mít atest na mor a dodatečně ho shánějí. Kdyby byly včely ze zamořené oblasti bude už pozdě a mohou nakazit okolní stanoviště.

Včelař musí být zaregistrován i se svým stanovištěm u Českomoravské společnosti chovatelů. Bez této registrace nedostane žádnou dotaci ani podporu.

Ideální je, když se zájemce může učit u zkušeného včelaře. Záleží ovšem na tom, zda má podobné stanoviště a úly. Rozdíly v ošetřování mohou být výrazné.

Začátek je finančně dosti náročný: nástavkový úl (jiné se už nevyrábí) stojí 2500 Kč a více, medomet přes 10 000 i 20 000. Rámky, pokud si je sám nevrobí, asi 10 Kč. Na včelstvo potřebuje každým rokem asi 1 kg mezistěn, to je 400 Kč. Od třetího roku bude mít už vlastní vosk a pak ho vyjde výměna mezistěn za vosk jen asi na 40 Kč. Sluneční tavidlo na staré plásty asi 2000 Kč. K tomu je nutné přičíst další drobné pomůcky – kukla, rukavice, dýmák, kleště, odchytávací klíčky na matky, odvíčkovací vidlice apod. A samozřejmě několik dalších tisíc na nákup včelstev.



Chtěl bych varovat všechny začínající včelaře před koupí starých úlů. Neznáte historii toho úlu, nevíte, jaký byl zdravotní stav včel, které v něm byly.

Včelař by měl začít alespoň se třemi včelstvy. Kdyby měl jen jedno a v zimě by mu uhynulo, odradilo by ho to od další práce se včelami.

A ještě malá poznámka: Včely nežerou, ale jedí a nechcípají, ale umírají. Za časů našich dědů se prý za takové výrazy platily pokuty do spolkové pokladny...

*Rozhovor připravil
Jiří Rejsek*



Začátečníci se bez pomoci zkušených včelařů neobejdou

Léto 2017 – houbařské žně

Rozjezd letošní houbařské sezony byl velmi pozvolný, v červenci bylo celkem chladno, ale dost srážek, které „připravily půdu“ pro první vlnu. Ta proběhla v prvním srpnovém týdnu a sbíraly se hlavně hříby dubové a plstnaté, méně přívěskaté a další častou houbou byl kozák dubový. První houby byly sice krásné, ale bohužel z velké části červivé. Další vlnu přinesl konec prázdnin, kdy dubové hříby vystřídaly zdravější hříby smrkové (foto 1) a začal se objevovat křemenáč krvavý (dubový).

Skutečný houbařský ráj (nebo peklo?) propukl v poslední letní dekádě. Desítky aut u vjezdů do lesů a odpovídající počet houbařů v lesích od klidného houbaření spíše odrazovaly, ale všichni víme, že houbaření je skutečnou vášní... Sbíraly se předchozí druhy, ke kterým se přidaly ještě pozdější druhy – hřib sametový a hnědý a ne-



Galové, moravského a dalších. U některých se nám dokonce podařilo objevit nové lokality.

hy, vždy se zastavíme na pár slov. Tentokrát vyrazil jen nalehko, nečekal, že něco najde, a tak houby nesl v zavazane košili (!). Už předem hlásil: „Mám tady něco, co jsem v životě neviděl.“ A opravdu – z hromádky hub vyndal poněkud brutálně „očistěnou“ plodnici hříbu růžovníku (foto dole). Se vzácnou houbou, která se v Čechách vyskytuje jen na několika málo lokalitách, se její nálezce klidně rozloučil a spěchal na pivo. A hřib růžovník putoval do mykologické sbírky Národního muzea...

Jiří Rejsek



preberné množství druhů hub lupenatých. Vše ve velkém počtu, takže z lesa odcházel každý s plným košíkem zdravých hub (někteří třeba i dvakrát denně).

Pokud jde o vzácné druhy, ty jsme zaznamenali především v průběhu srpna. Jednotlivé druhy vyrůstaly postupně, a tak se nám nepodařilo zopakovat loňskou výstavu, na které bylo vystaveno více než 40 druhů (viz *Rožďalovicko* 3/2016).

Potvrdili jsme výskyt hříbu rudonachového (včetně jeho žluté formy – foto 2), dřevožijného, Fechtnerova, Le

Tak jako každoročně jsme občas nakukovali i do (vašich) košíků a opět jsme několikrát upozornili, že sebraný hřib plavý je nechutný, hříby medotrpký a kříšť jsou odporné a hřib Le Galové je sice krásný a chutný, ale jedovatý.

S nakukováním do košíků vlastně souvisí i můj letošní nejceněnější „nález“. Když jsem jednou vpodvečer z kraje prázdnin přijel k lesu, viděl jsem jak z „mého“ místa odchází kři- necký houbař. Občas se tady mýjím, a protože patří k houbařům, kteří dokáží rozeznat i obtížně určitelné dru-



Hasiči oslavili 135 let od založení sboru

Sbor dobrovolných hasičů uspořádal v sobotu 12. srpna u příležitosti oslav 135 let od založení sboru soutěž v hasičské všestrannosti.

Na Sokolské hřiště zavítalo celkem šest družstev hasičů z okolních obcí, kteří změřili své síly v netradičních disciplínách. Nejlepšího výsledku dosáhl domácí tým, který si tak k půlkuhatému výročí nadělil krásný dárek v podobě prvního místa.

Součástí oslav bylo i udělení ocenění nejstarším členům za dlouholetou činnost ve sboru SDH Rožďalovice. Celou akci moderoval svým nezamě-



Ocenění převzali Josef Horáček, Miroslav Hron, Josef Prejsek a Vladimír Habada



nitelným způsobem někdejší dlouholetý starosta Okresního sdružení hasičů Nymburk Vladimír Jeník, za což mu patří upřímné díky.

Na konci prázdnin se družstvo mladých hasičů zúčastnilo soutěže v požárním sportu na Brodce, kde obsadili s přehledem první místo.

Zkraje září reprezentovali místní sbor tři členové na soutěži „O plechového hasiče“, která probíhala v nočních hodinách v Městci Králové. Jana Dufková obsadila krásné třetí místo v konkurenci 11 soutěžících, Petr Pešava skončil osmý a Josef Dufek devátý, přičemž se soutěže zúčastnilo celkem 23 mužů.

Viktor Dobrev, Petr Pešava

SPORTUJEME



Účastníci pravidelného cyklistického výjezdu do Českého ráje pořádaného Jaromírem Kafkou při zastávce v Sobotce (9. září)

Traktoriáda v Košíku počtvrté

Poslední prázdninová slunná sobota patřila v obci Košík zvuku historických i současných zemědělských strojů. Již po čtvrté se konala „Traktoriáda a sraz historických traktorů“, kterou pořádá Sbor dobrovolných hasičů Košík ve spolupráci s obcí a která přilákala kolem 2,5 tisíc návštěvníků.

Vysoká návštěvnost ze všech koutů nejenom nymburského okresu a velká účast dobrovolných hasičů svědčí o tom, že pořádání „Traktoriády“ je již nedílnou součástí života obce Košík.

Do obce dorazila technika od strojů „samo domo“, přes historické, ale vylepšené traktory, traktůrky, kombajny až po současnou moderní techniku.

Velkým obdivovaným unikátem byl československý kombajn značky ŽM 330 vyrobený v roce 1956 a nyní v renovaci velitele SDH Košík Jana Buryana. Kombajn, který byl přes dvacet let odstaven v křoví, dostal svůj nový kabát a je plně funkční.

Podle názorů a ohlasů si každý návštěvník, ať malý, větší, či starší našel to své, ten svůj kout, ten svůj unikát.

Nejenom že traktoriáda byla přehlídkou a výstavou, ale v rámci doprovodného programu probíhala soutěž v jízdě zručnosti a odpoledne převoz piva na kapotě stroje. Soutěž byla rozdělena do třech kategorií – tovární výroba v letech 1960–1980 a domácí výroba. Vítězem v očích pořadatelů byl každý, kdo se účastnil a předvedl své dovednosti.

Další doprovodný program zaměřený hlavně na naši mládež měl Myslivecký spolek Hájek Košík, který připravil pro malé děti kurz poznávání naší přírody. Děti z mysliveckého kroužku při MS



Foto z archivu Davida Kubína

Košík na označených stolicích zkoušely ostatní malé děti, ale i některé dospělé z poznávání přírody. Šlo o poznávání lesních a polních plodů, samotných zvířátek, paroží, peří, stop zvěře a dalších mysliveckých zajímavostí. Děti mohly volně procházet parkem a hledat různá vycpaná zvířátka. Samotná zkouška nebyla dlouhá, ale menším dětem mnohdy trvala skoro půl hodiny i déle. Děti měly za úkol se na jednotlivých stanovištích seznámit se základy myslivosti.

Vědomosti dětí z mysliveckého kroužku jsou na velmi vysoké úrovni. Ve svých kategoriích máme všechny vítěze okresních kol na Nymbursku. Zde je třeba obzvláště vyzvednout Štěpána Hrona, který skončil na mistrovství republiky ve Zlaté srnčí trofeji na druhém místě ve své kategorii. Dá se s nadsázkou říci, že dětem předávali zkušenosti skuteční odborníci. Po úspěšném projití trasy každá ratolest obdržela pamětní list a odměnu v podobě sladkosti. Tuto akci jsme zařadili do

projektu Formování dětí ve vztahu s přírodou 2. Tento projekt finančně podporuje Středočeský kraj a děti v něm poznávají přírodu nejenom z mysliveckého hlediska, ale i v celkovém ekologickém a společenském pohledu na přírodu.

Další atrakcí pro naše nejmenší byla jízda na traktůrkách a potah tažený koňmi. Zastavením návštěvníků bylo u práce staré mlátičky, u které se zastavovali nejenom mladí, ale hlavně naši zemědělství pamětníci.

V rámci dopoledního programu zahrála dechová hudba Příchvojanka a odpoledne náves rozezpívala Veselka Ladislava Kubeše.

Zpívající návštěvníci odcházeli po 16. hodině s nezapomenutelným zážitkem. Velké poděkování patří všem, kteří se podíleli na přípravě, průběhu a zakončení této akce.

*Blanka Buryanová,
Petr Buryan*

INZERCE

Dám odměnu 3000 Kč i více za sehnání starého traktoru nebo pásáčku (i nepojízdného) a odměnu 1000 Kč za sehnání staršího dopravníku, jen ve funkčním stavu. Ne inzeráty. Prosíme pomozte nám, budujeme nové muzeum starých traktorů pro další generace. Tel. 777 154 614.

Střelecké odpoledne

Sdružení rodičů Rožďalovice ve spolupráci se Střeleckým klubem Košík uspořádalo 27. května 2017 střelecké odpoledne pro děti. Šlo o první střeleckou vlašťovku v Rožďalovicích. Největší obavy jsme měli z deště, ten našťastí nepřišel, ale bylo velmi, velmi úmorné vedro. Do soutěže o medaile a poháry se zapojilo celkem 43 dětí, které byly rozděleny do 4 kategorií, a to dle věku. Mnoho dětí přišlo tzv. na kukačku a nechťely se přihlásit, asi se bály jak by před kamarády obstály. A to je škoda. V nejstarší kategorii bylo málo dětí, přestože se po fotbalovém hřišti starší děti potulovaly. Do soutěže se zapojily i školkové děti, které byly velmi šikovné. Tento den probíhaly i rybářské závody v Podlužanech a další akce. Samotné děti nevěděly, kterou akci navštívit. Děti se mohly seznámit se střelbou ze vzduchovky, různých airsoftových zbraní, střelbou z luku, dále se učily správným návykům, jak používat tyto zbraně a hlavně jim byly vštěpovány zásady bezpečné střelby a správná manipulace se zbraněmi. Pokud byla dívka zvědavá, mohla se dozvědět, jak při střelbě správně dýchat, jak správně mířit a získala vědomosti ohledně balistiky střely a další informace o střelecké problematice.

Samotná soutěž začala prezentací dětí od 12.30 do 13.00 hodin, kdy proběhlo slavnostní zahájení, bezpečnostní poučení a losování startovních čísel. V půl druhé první soutěžící, a to Fanda Hron, vyrazil na střelecká stanoviště. Celkem byla tři střelecká stanoviště, kde se zapisovaly jednotlivé výsledky. Poslední vylosovaný soutěžící Matěj Čapek vyrazil krátce po půl páté. Ve volném čase byla pro děti připravena další střelecká stanoviště, kde mohly neomezeně trávit čekání na svůj start. Děti byly podle startovních čísel vyvolávány a všechny se dostavily včas na start. K doprovodnému programu přispěla i ukázka práce PČR, která děti velmi zaujala. Velké množství airsoftových zbraní si děti mohly vyzkoušet a prohlédnout pod velkým stanem na druhém střeleckém stanovišti u vojenských nadšenců (Jirka Špaček, Jirka Kropáček, Jirka Lenz), kteří nám přijeli pomoci v této akci. V příštím roce, pokud by opět tyto vojenští nadšenci přijeli, bychom tyto airsoftové zbraně dali zcela zvláště k doprovodnému programu. Střelecké odpoledne zaujalo i dospělé, kteří doprovázeli děti a sami si zkusili své střelecké dovednosti. Na střeleckých stanovištích jsme došli k závěrům, že kolem 80 % dětí vůbec neví, jak se k zbraní postavit, nabít

a vystřelit, bezpečnou manipulaci taktéž neznají. Proto jsme velmi rádi, že tato akce byla uskutečněna a proběhla.

K samotným výsledkům: celkovým vítězem se stal Štěpán Hron s nástřelem 100 bodů, na druhém místě se umístil Tomáš Zvěřina se 79 body a těsně na třetím místě se 77 body se umístil Michal Vyšata. Vítězem nejmladší kategorie se stal Tim Kropáček s 51 body, nepatrně starší kategorii vyhrál celkový vítěz Štěpán Hron, kategorii nar. 2005–2006 vyhrál celkově druhý Tomáš Zvěřina a v nejstarší kategorii zvítězila dívka, a to Míša Blechová s 56 body. Všechny děti poté převzaly hezké ceny, a to od Lesů ČR, Sellier Bellot a od Sdružení rodičů Rožďalovice. Krátce po 17 hodině byla soutěž skončena a v příštím roce se těšíme na druhý ročník.

Velké poděkování patří vedení FC Trnavan Rožďalovice za vstřícný přístup při zapůjčení fotbalového hřiště. Doufáme, že jsme kvalitní travnatou plochu nepoškodili a doufáme, že se na stejném místě setkáme i v příštím roce.

*Petr Buryan,
předseda SRR*



Rekonstrukce budovy obecního úřadu

V červenci 2016 jsme započali s opravami budovy bývalé žitovlické školy, nyní obecního úřadu. Zpočátku jsme vycházeli z představy, že požádáme o dotaci na rekonstrukci střechy, obvodového pláště spolu s výměnou oken, dveří a dalších doprovodných stavebních úprav. Částka, která by na to byla potřebná, však překročila pětimilionovou hranici. Žádost jsme podali, ale podle předpokladu byly úspěšnější školy v Rožďalovicích a v Křinci. Logiku to má, jejich budovy jsou co do využitelnosti plnohodnotné a ta naše má využití omezené. Přesto pro naši obec chceme, z pohledu zastupitelstva, aby splňovala funkci jak pro úřední úkony, ale i místo pro kulturu a zábavu. Podali jsme proto žádost znovu, a to již jen na opravu střechy a klempířské prvky. Dotaci jsme získali, ale z částky 1,5 mil. korun, kterou bude oprava stát, nám bude uhrazena jen třetina, tedy 500 tisíc korun. Zbýlý milión půjde z našeho rozpočtu. Této opravě předcházelo vyztužení předního pravého rohu, který byl poškozen a sanace pískovcové podezdívky. Souběžně s tím jsme chtěli provést drobné práce v budově. Začalo to celkem nevinně s opravou utrženého překladu nad dveřmi v bývalé knihovně. Postupně jsme však museli odstranit téměř všechny omítky, které byly „odfouknuté“ a zhotovit novou elektroinstalaci. K tomu jsme přidali částečné snížení stropů a výměnu oken. Při těchto úpravách jsme zjistili, že byla knihovna zřízena v prostorách bývalého učitelského bytu. Podle počtu komínových vstupů se zde nacházelo více místností a též i regulérní koupelna s odpadem. Následovala oprava úřadovny, kterou jsme přestěhovali dočasně do bývalé knihovny. Nakonec přijde na řadu velká třída. Vrchní patro jsme kompletně uklidili a mysleli, že ho zakonzervujeme. Rozhodli jsme však, že ještě provedeme výměnu oken, vrchních omítek a výměnu vstupních dveří. Chtěli bychom provést ještě odkanalizování budovy s odvodem dešťové vody do stávající obecní kanalizace. Na závěr by měla být provedena úprava výjezdu na okresní komunikaci.



Za účasti hasičů, sportovců, a dokonce i seniorů jsme se pustili do nové podlahy v bývalé knihovně. Tam a v celém přízemí, jak už sami víte, byla vyměněna původní okna. Souběžně s tím byl vyztužen jeden z rohů základu budovy a opraven pískovcový sokl. V knihovně a sousední místnosti byla zrekonstruována elektroinstalace, veškeré omítky a částečně sníženy stropy. Ve finále byly místnosti vymalovány. V knihovně jsme za použití nové dlažby provedli přípravu pro akumulární a krbová kamna. Položili jsme novou vinylovou podlahu. Současně s rekonstrukcí vnitřních prostorů proběhla oprava střechy a klempířských prvků.

Samozřejmě že řešíme i další využití nově zrekonstruovaných místností. Vycházíme z úvahy, že tato budova je jediná v obci, kde se můžeme scházet. Proto i tak koncipujeme jejich opravy a vybavení. V přízemí bude úřadovna, velká zasedací místnost či sál. A z bývalé knihovny malá spolkovna nebo seniorská místnost s vedle umístěným malým dětským koutkem. Všude se bude možno připojit na internet anebo používat promítací projektor. V horním patře bude jedna místnost věnována historii našich obcí, druhá umělecké, nebo chcete-li, kulturní galerii. Další místnost bude sloužit jako technické zázemí a skládek.

*Ing. Josef Kříž,
starosta obce*



Turnaj v malé kopané o cenu Akademika, 22. července 2017



Roždalky, vítěz 6. ročníku turnaje



Milovičáci, 2. místo



ALD Automotive Praha, 3. místo



Ceny turnaje



Nejlepší střelec turnaje - M. Holec (Roždalky)



Nejlepší hráč turnaje - J. Horváth (Milovičáci)



Nejlepší brankář turnaje - D. Valášek (ALD)





Město Rožďalovice a Římskokatolická farnost děkanství Rožďalovice
Vás zvou na koncert



 **SCHOLA
GREGORIANA
PRAGENSIS**



14.10.2017 od 19 hodin
v kostele sv. Havla v Rožďalovicích

Vstupné 100 Kč na místě



Město Rožďalovice Vás zve na jedinečné vystoupení slovenské kapely

KOLLÁROVCI®



18. 11. 2017
od 16 hodin
sál Radnice
Rožďalovice

www.kollarovci.sk

Předprodej na Městském úřadě v Rožďalovicích



Město Rožďalovice Vás zve na charitativní koncert

Spirituál kvintet

vánoční koncert

17.12.2017 od 18 hodin
v kostele sv. Havla v Rožďalovicích



Výtěžek
z koncertu
bude věnován
ve prospěch



Vstupné 300 Kč
Vstupenky v předprodeji
od 1.11.2017
na MěÚ v Rožďalovicích

Generální
sponzor
koncertu



PÍSKOVNA UJKOVICE

Písek tříděný a netříděný

Doprava písku

Drcení a třídění stavebních materiálů

telefon:

expedice: 722 820 167

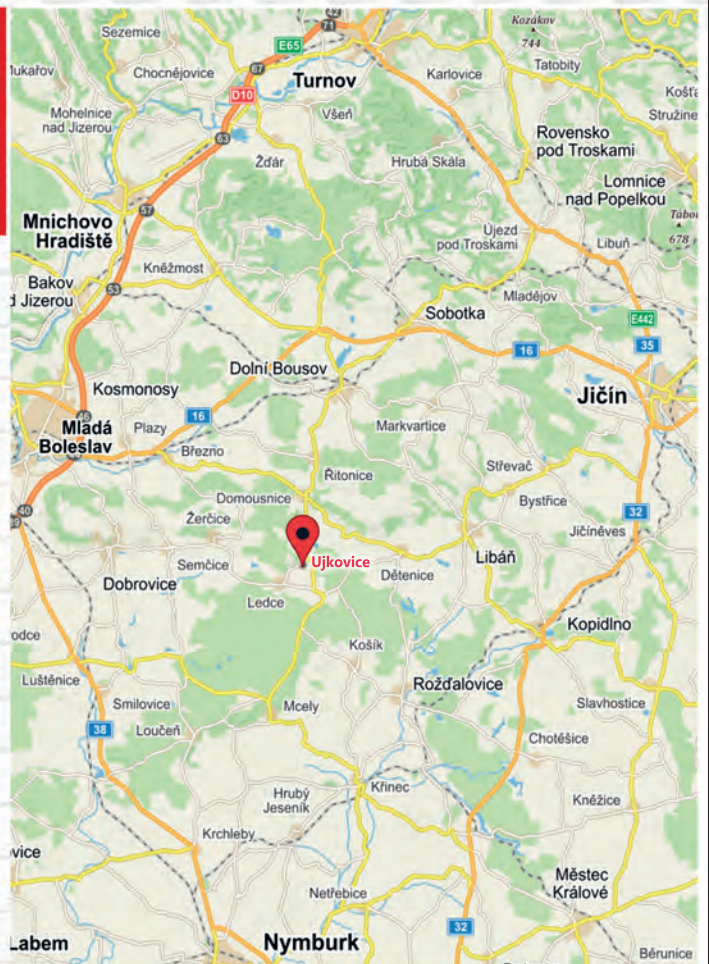
doprava: 720 489 353

drcení, třídění materiálu: 602 351 159

e-mail: ladislav.seda@centrum.cz



WWW.PISKOVNAUJKOVICE.CZ



ROŽDALOVICE DŘÍVE A NYNÍ



Kaštanová alej na pohlednici z počátku 20. století (archiv Pavla Hančara)



Současný pohled, fotografoval Viktor Dobrev (září 2017)



Číslo 3/2017, ročník 6. Náklad: 350 ks. Evidenční číslo: MK ČR E 20643. Vydává město Rožďalovice. Redakce: Petr Kapal, Mgr. Viktor Dobrev, Jiří Rejsek, Mgr. Marcela Ešnerová, Tomáš Pavel, Veronika Bachová. E-mail: rozdalovicko@seznam.cz, tel.: 325 593 107. Tisk: TNM PRINT Nové Město nad Cidlinou. Toto číslo vyšlo v říjnu 2017. Termín uzávěrky příštího čísla je 1. prosince 2017. Na titulní straně: Prvňáčci. Foto: Viktor Dobrev